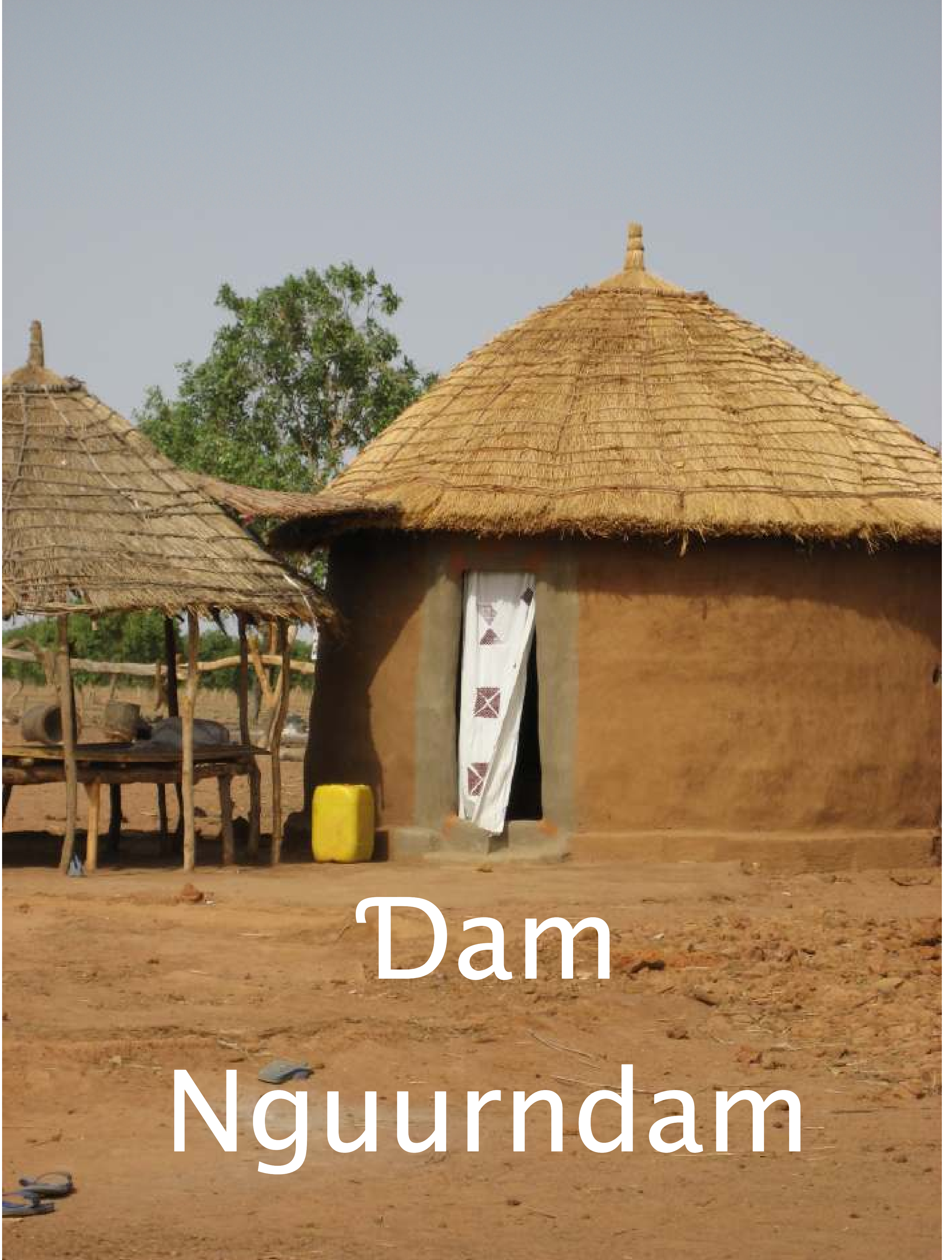

Dam Nguurndam

Loowdi

HAA E DAARA

Jibi Almudel ko duddu korkor, reedu mawndu duufniindu, reedu mehru, ngemmbe gooriiɗo, dote pure, kine jorooje, feccere pinɗo, feccere ɗaaniiɗo, duudoowo gooto, mo hono mum alaa.

Jibi Almudel ɓuraani buubaa darnde; jaasaani ɗum pi'le.

Subaka ko o kippaaɗo; kikiiɗe ko o baɗaaɗo ummo-jooɗo. Keeci ko ɗuule ɗaale, ɓanndu ko ŋare e ɓortanɗe. Ñande o dogaani fof ko o tuddinɗo. Wuro ngoo fof ina anndi mo; alaa fof galle e wuro mo o tuddinaani: Hannde ko e galle, o tawaa omo woni les ndalla; janngo ko e oya o tawaa omo e nder. Ŋoŋoowo gooto mo finataa. Ceerno ne ko pi'oowo mbo haaɓata. So o yi'i fooyre tan ko o majjuɗo; so o yi'itaama tan ko dooyaali e coƴƴaali; looci e beñweñci; pette e goɓɓe; bojji e ƴusaali. Ina jeya kadi e ko o yiɗaa yi'de alluwal makko. Ko ɗuum waɗi heen sahaaji, o ƴettata ko koyngal makko o wona e janngude, walla faɗo makko, o sikka ko alluwal. Ko o mettuɗo hakkille, mbo hono mum alaa. Faandu makko ko ñoltundu ndu aala beelnol. Ko dawaaɗi njogiindu ɓuri heewde ko o jogiindu.

Ɗum ɗoo fof noon haɗaani mo wonde kerjemmo, joom pewje e penaale. Ɗo o wi'aa teeɓ fof, o wi'a feere walla fenaande teeɓ. Ceerno ina añi mo, ina aandi e makko. Omo naññiiɗum ina jaakdi e makko. Mo o foti laalagal hoore mum ko kaŋko hecci ɗum. Ko ɗuum waɗi kala mo o waɗdi o fuuntat ɗum. Fuuntude mbo kadi, ko noon wa'i saɗtude, Almuuɗɓe fof ko kaŋko adotoo anndeede, adotoo añceede.

Jibi ina wara neene mum haa sakkee, ina wara baaba mum mbele yurmee.
Taani mum kam haalaka.
Hammadi noppi meeɗii wi'de ina fuunta mbo, kono ɗum gasaano. Jibi Almudel ari tawi Hammadi noppi ina jooɗii e damal galle, ina ndaara barme maaro, henndu barme o ina wiimtoo e kine makko. Joom barme ina heɓi nder suudu yaltaani; sahaa e sahaa fof o weddoo ɗum daande:
-Mo wottini almuudo!
-Jibi wirtii ɗoon wi'i ina ɓenna, Hammadi noddi ɗum:
-Wi'i ɗum a yi'i o barme?
-O wi'i mi yi'i kay! Ko wonnoo?
-Hammadi wi'i uurngol makko araani e ma? Ko maaro woni e makko! Aɗa anndi no mbaɗet en!
-Jibi wi'i mi anndaa!
Hammadi wi'i ar mi waɗan maa niɓɓinirki, njahaa nokka faandu maa haa heewa, ngadda ñaamen
-Jibi heɓɓitii wi'i hay gooto yi'ataa kam?
-Hammadi wi'i eey hay gooto yi'ataama.
-Jibi wi'i hay aan?
Eey, hay min!
-Jibi wi'i mi jaɓi!
-Hammadi wi'i addu junngo mi jatoo heen, njahaa nokkaa faandu ma, haa heewa ngaddaa, hay gooto yi'ataama.
Jibi Almudel addi junngo mum, haa faandii ruttini wi'i:
-Ko nano walla ko ñaamo?
-Ngo ngaddu ɗaa fof!
Jibi totti mo junngo, o tuuti heen!
Jibi yahi haa woɗɗoyi seeɗa arti, wi'i:
-Aɗa kam yi'a?

-O wi'i aala mi yi'ataama
Jibi jooɗi tiimi e faandu makko, woni e ñaamde. O ñaami haa heddi seeɗa, ɗum fof omo ƴeewa Jibi kono o yiɗaa haalde feere makko bona; kadi o yiɗa ñiiri ndi gasa. Jibi yehi haa woɗitii mbo heɓi toon darii wi'i mo:
-Aɗa kam yi'a?
-O wi'i alaa!
-Jibi wi'i mo aɗa yi'i barme ka?
-Eey miɗo yi'a kay! Ko wonno?
Alaa hay dara!
Jibi ruttitii ari haa yottii, woni e nokkude ina waɗa e faandu mum. Tawi oon haaɓi fi'i mo womre e kine, ƴiiƴam woni e yuppaade, maa cikaa ko kirsaaɗo.
Yimɓe njaggi ɓe nawi ɓe galle ceerno.
Ndeen ɓe njottinaama. Ceerno wi'i: Yo gooto e maɓɓe fof yo jaŋto ko renndini ɓe. Gooto fof jaŋti. Ceerno wi'i: Onon fof on nji'i golle ɓe huɗaaɓe Alla. Ceerno wi'i ɓe kippoɗee, ɓe kippii, looci ndegi e dow keeceeje maɓɓe.
Subaka, gooto eɓe njooɗii e ɓe njannga, haa Jibi addaa ina regginaa, balɗe sappo artaani ina tuddini e nder wuro. Ceerno ina heppa ko gasnata wirdude, o duwiima o duwaaki o wi'ii Jibi:
-Ar gaay! Aan kuɗaaɗo o, maa a haal to ngonno ɗaa.
Jibi ari haa faandii mo darii!
-Ko mbaɗatno ɗaa toon?
-Jibi wi'i hay dara!
-O wi'i! ko hay dara jagguno maa toon?
-Jibi wi'i eey!
-O eeyyoo! ko hay dara jagguno maa toon.

-Ceerno wi'i mo hollu am hay dara. Wolla mi waɗa aɗa maayi jooni jooni.
Jibi yeeƴi too, yeeƴi gaa, forti newre junngo mum haa peɗeeli makko carii wi'i:
-A yi'i junngo am ngo?
-O wi'i mi yi'i ko wonno?
Jibi tami junngo mum haa tiiɗi, wi'i mo:
-Ko woni e maggo?
Ceerno futtini mo gite.
-Alla bonnu maa, hay dara!
-Waɗde a yi'i hay dara.
Ceerno girbii mo, o dogi o darii ɗa.
- Onon, on nji'ataa oo kuɗaaɗo, ko miin sontotoo.
Njagganee kam mo! Almuuɗɓe woɗɓe ɓee ngirbii mo, tawi sehil ceerno gooto ina arnoo ɗoon, wi'i min:
Jooni kay enen fof en nji'i ko hay dara jaggunooɗo mo. So oɗon mbaawi wota pi'ee ɗum, ɓe ndartii. Ceerno woni e jalde. Ñande heen ko nii o daɗiri, ko o heewaani dañde ko.
Almuuɗɓe fof ngarti teenol haa heddi Jibi, njanngi haa ɓaari o araani. Njeloyiima haa puɗɗiima artude o araani.
Ceerno hattiima mo ina naamnoo mo. Gartuɗo fof naamnee! Mbele yi'iaani Jibi? Wi'a yi'aani mo! Haa woodi bi'ɗo ko kamɓe njahdunoo, ko toon mboppu mi mo, omo jooɗii e les Jammal aynaaaɓe, kaŋko tan gooto, omo fija.
Jammal aynaaɓe noon alaa fof ko haaketaake e mum, hay gooto suusaa arde e makki kam tan, sabu ɗaɗi makki tan ina kulɓinii alaa ko haali fooɓre ndee.
Ceerno taƴi ɗoon almuuɗɓe tato yoo njah ƴeewoya mo. Ɓeen njehi haa puɗɗii yaltude wuro goo tan, haa ɓe cooynii

ɗum ina ara. Omo haala daande dow, omo jala, ɓe ndarii, ɓe padi mo haa o yottii.

-Ɓeen naamnii mo, hol to ngonno ɗaa?

O jaabaaki ɓe,

-Ɓeen mbi' mo hol mo kaaldataa?

O jaabaaki.

Ɓeen ndeggini mo haa ɓe njottini mo e Ceerno

-Ɓeen mbi'i o moni,

-Ceerno wi'i hol to taw ɗon mo?

-Ɓeen keɓɓitii mbi'i kawri e makko ko caggal wuro, omo ara!

Ceerno wi'i jooni kay on njaaraama!

Ceerno ƴeewi mo haa juuti,

wi'i:

-Ñawu hannde kadi mbi'aa ko hay dara jagguno maa toon!

Maa Alla firte, hol to ngonno ɗaa?

Jibi deƴƴi jaabaaki, ina futtini mo gite. Ceerno jayi mo hello. O wappii!

-Alla bonnu maa! Haal to ñalɗaa, an kuɗaaɗo o!

-Jibi wi'i: Ko sehil am jinne nanngunoo mi, taw ina jogii innde!

-Ceerno wi'i mo to leɗɗe maa ngoni?

-Jibi wi'i mi rokkiiɓe, ɓe kuɓɓirii.

Ceerno wi'i:

Ndokkee kam gaay paɗe am, yaaɓ hollay am jinne ma. Maa cekke nawe, aan e jinne maa fof. So tawi aɗa jogii jinne, maa a taw miin ko malayka njogii mi. Ceerno sakki mo hello, o darii yeeso mum, omo ñekka, ceerno ina rewi e makko. Ndeen ɓe njaltii wuro. Ceerno taƴi loocol, ina moyla ha heɓtoo mo sirla mo ngol, o ŋusla, o wona e ñekkude haa o daɗa Ceerno. Ceerno abbitoo mo kadi haa heɓtoo mo, sirla

mo kadi gonngol. So o ñekkii haa o daɗii ceerno. On wi'a mo:
-Daro!
O daroo haa ceerno yottoo, woocoo mo kadi loocol, o ñekka haa o daɗa ɗum. Ko noon ɓe ngoniri haa ɓe paandii JAMMAL. Ceerno waɗti ustude koyɗe, haa o natti heɓtaade Jibi. Eɓe ɓeydoo ɓadtaade, ceerno ina ɓeydoo ustude koyɗe. Yolnde hakkunde maɓɓe ina ɓeydo.
Ndeen ɓe ɓaditiima no feewi, Ceerno darii tem, yawonoraa ɗum woni e janngude Ɓuraana, haa teeŋti noon e aayeeji moolorɗi seyɗaneeji e jinneeji.
Ceerno ina darii, Jibi ina daɗi ɗum fotde meeteruuje 40, Jibi ari haa sakkii e les JAMMI hee, woni e dukde ina weesoo juuɗe!
-Omo wi'a ya addu wahre am! Woppu am! Mi yahaani. Ko wondii kam e baaba ma. Miin mbi' mi tan ko yoo on ngaddu wahre am! Walla mi nodda Ceerno am.
Jibi ɓeydii kadi dukde.
-Ko taari ɗon mi? Ngoppee kam! Hay ñiiri ngootiri mi yiɗan! Leɗɗe am tan naamnii mi on. So ɗuum alaa, mi nodda ceerno amen ....
Tawi ceerno yiilii feɗeendu wi'i: Alaa, wonaa miin kay! ceerno oo woni e yahrude caggal, omo woɗɗitoo Jibi.
Jibi deyƴi haa ɓooyi, ɓamti kadi duko.
-Wonaa nii leɗɗe am potnoo. Mi jaɓaani! Ko wondi kam e baaba mon. Ceerno am nani.
-Ceerno ñekki haa woɗɗoyi wi'i mo:
-Ar! Woppu ɗee leɗɗe coɓɗe!
Jibi wi'i:

-Mi yahii! Maa laaɓ haa janngo! O tiindi e ceerno, tawi ceerno woɗɗoyi. O woni e dogde, omo abboo ceerno.
Ndeen yahii haa ɓooyii, ceerno daasi koyɗe mbele Jibi ina heɓtoo ɗum. O ari haa o ɓadtii ceerno, kadi woni e dukde:
-Onon ngoppee kam. Ceerno am nani ɗoon kaaldee e mum.
Ceerno ñekki kadi, Jibi abbitii mo. Noon ɓe ngoori haa ɓe njottii wuro, ɓe keɓtondiraani.
Ceerno yottii ina faawaa, heɓi daago mum lelii, noddi almuudo gooto yoo ar ɓoosa ɗum. Oon ari, o wi'i oon yoo ɓoosan ɗum hoore mum.
Kamɓe fof ɓe ndiirani toon, ɓe pa'i toon, eɓe naamnoo Jibi:
Hol to wahre maa woni?
O heɓɓitii o wi'i ɓe njaaɓaani tottude mi!
-Holi ɓeen?
-Jinneeji! Sinno wonaano ceerno, mi woppataa ɓe, so wonaa ɓe ngaddu wahre am, tawa hay leɗɗal gootal heddaaki heen.
-Ɓeen keɓɓitii mbi'i ko ceerno wi'i?
-Ceerno wi'i yoo mi woppu ɓe, min ne ngoppu mi!
-Ɓeen mbi'i ceerno yi'ii ɓe?
-Jibi wi'i naamno ɗee mo!
Ɓeen ngarti ndeƴƴi:
Ceerno ina lelii ina ɓoosee, ina siñña, ina gergerta. Paawngal hakkille ina nanngi ɗum, ɓanndu fof ina sibbitoo warñeende, ina ruuyta:
-Ina wi'a ittee wahre leɗɗe ndee e dow am! Mi fadaani, hay seeɗa.
Kabaaru oo saaktii e nder wuro ngoo, ngo hawjini ɗum. Yimɓe ina ngarda gooto gooto, salminde ceerno. Wileeɓe e seernaaɓe ngari, ngaddori ko njoginoo fof: Ceerno ina uree coneele e leɗɗeele, ina moomee aayeeji, jati e cefi ina pilta,

aayeeji e cimooje ina njooroo. Ceerno wi'i cebek tuute e warñeende.

Gooto fof ina haalda baŋŋe:

-Ceerno ko ɗum yi'i!

-Aala ko ɗum yi'i!

Jibi hocci faandu mum, naati e nder wuro, ina yeloo, gooto fof ina heppa ko o yelotoo e galle mum sakkoo mo, naamnoo mo. Gila Jibi naati alluwal: Duuɓi jeegom hikka, ko hannde faandu makko meeɗi heewde njelaari. Hoodere Jibi fettii toowii, yalmitiima. Almuudɓe fof ina ndewi e makko, so o sakkaama ɓe keɓa heen. So o naamnaama hade makko jaabaade, ɓeen njaaboo. Jibi dañii watulaaɓe, gooto fof ina haala ko welata mo, omo nula, omo furo, o wonti laamɗo.

gooto fof, hay sinno hulaani mo, ina huli jinneeji makko kam.

Ndeen so Jibi deƴƴi yimɓe ngoɗɗitoo mo, mbi'a:

-Ndeenee, jinneeji ko gartuɗi kadi!

So woni e durmaade, ɓe mbi'a:

-Ko e majji o haaldata! Keɗo ɗee!

Ɓeen keɗoo, kono hay dara ɓe nanataa. So o sekii, ɗum ɗoon noon kam hay gooto yiɗaa ɗum, ɓeen mbi'a:

-Ngoɗɗee maa taw won ko o yiɗi waɗde!

Ɓeen ngoɗɗoo mo, kono hay huunde o waɗataa.

So o wonii e jalde, ɓe mbi'a:

-Koreeji makko koy ngarii!

Ɓeen ƴeewa, kono hay dara nji'ataa. Ceerno selli, kono o tawi hoodere Jibi almudel fetti, ko haala mum tan haaletee.

Almuudɓe e Sanɗaaji ɓurnooɗo bonde e makko fof, hannde ko kañum ɓuri hulde mo. O natti hay yelaade, huunde fof ko ɗoon tawata mo.

Mo woni fof, ummoraade e ceerno haa heɓi ɓurɗo famɗude e almuudɓe, ko jam makko tan nji’lotoo.
Waɗti so a haaldii e neɗɗo o wi’i ina fuuntu maa, a yeeƴoto haa nganndaa Ceerno alaa hedde heen fof mbi’aa:
–“So tawii aɗa jogii jinne maa a taw min ne, miɗo jogii Malayka.”

HOORE HOƊAANDE

Binta Molel wonaa ɓiɗɗo jaarga haa noon fof. O wona kadi ɓiɗɗo baasɗo. Baaba makko ina jogii sefre be’i e baali, omo jogii kadi tayƴre moyƴƴere na’i, waɗtu heen kadi ciifi ɗiɗi waalo e luggere feelaa to jeeri. Yumma makko ko dararo tan ngena, kono wonaa dimaro, kadi o dañiino ɓiɗɓe njeeɗiɗo, kono ko tato tan o daroraa heen: Binta e miñi mum en ɗiɗo rewɓe.
Binta wonaa afo, kono omo horsinaa korsa mum: Hay so o wonaa kodda ne, omo teeɗanoo ɗum, ngati miñiiko en ɗiɗo ɓe nehaa ko to taani mum’en. Deppuɗo fof ko bi’ɗo mo: yitere maa wojjii.
Binta ko tagoore Alla hulɓiniinde soomnde njooɗndam. fotde e makko yooɗde ina saɗi, faɗɗude mo aaɓnotaako. So njooɗndam ina naamnee e wuro ngoo: So araani haa e makko joofaani. Binta ko lippol debbo, maa kooyno ɗaa nde nji’aa, tiinde townde, hinere juutnde, nde kofol ceewngol, gaɓɓule ɗoomɗitɗe ɗe ɓoomtaani, daande juutnde ŋeñiinde, hunuko fotko, ko toni juumi cewɗi, ñiiƴe cewɗe daneeje ɗe layaani, ɗakkudi takkundi ɓaleeri, jelel tokosel ina fecci moosirko ko

dow e les. Gite ɓutte daneeje ɗe ñammbammbo piniiɗo, balabe jaajɗe, lahiiɗe. Eɗe tammbii pomuuji ɗiɗi, ɗi ndolpaaki, reedu ɗehiindu ndu takkaani, asaale jaajɗe muume ɗe melsitaaki. Eɗe kifli balabe ɗiɗi potɗe ɗe mbawondiraani. Juumo dewrewo, mo ɓanndu delbundu wosiindu ndu selbaani, sukundu laasru, ɓaleeru kurum, joowtotoondu e balabe. Ɗum ɗoo ko eɓɓinannde tan e sifaa makko, kono eɗum woɗɗi addidde mo

Binta ko kaŋŋe boomi, laamɗo sagataaɓe. Haala ka addaani mo fof safaani.

Gila omo yahra e duuɓi jeeɗiɗi (7) hoodere makko fetti tellaaki, innde makko jayi haa wonti jimol ñeeñɓe e naalaŋkooɓe. Ñaañɗo ko kaŋko jaarata, bayluɗo ko kaŋko jaarata, koɗɗo ko kaŋko yettata. Sagata fof mo o rokkaani lefol dadii, walla o rokki ɗum ñaayre waɗi e jubbol mum, wi'ata ko Alla ɗaccii ɗum e juuɗe mehe. Mo o rokki oo kam wi'ata ko alaa ko Alla haɗi ɗum e aduna. Omo weemni sorbooɓe, omo aanni ƴamooɓe, omo soklini yiɗɓe omo wari hirooɓe. Yah ngartaa ina fiiltii galle maɓɓe; omo waɗa kala ko o yiɗi o haɗetaake. Galle maɓɓe ñande fof hoore ina hela ɗoon, walla reedu seekoo ɗoon, kono wuro ngoo siiɓtoto tan ngarta ndeƴƴa. Ellee maa mbi'a: Njooɗndam hay e sinno ko kiitaɗam ɓurani ɓe coofndam ngaaɓɗam. Wuro maɓɓe kadi alaa ko salaa e maggo tan haa tiiɗi, alaa ko jaɓaa e maggo kadi haa laaɓti; woodi tan ko ina wona wonataa.

Wuro maɓɓe ko cuuɗi huɗo takkondirɗi, dame ŋaaɓiiɗe ɗe uddotaako. Mi wi'i on: Woodi e maggo tan ko ina wona wonata. Ko wonata koo so kewii haalete ɗoon e ɗoon, wuro ngoo fof tina ɗum, kono so a leelii ɗum nande tawataa ko wonataa. Ko wonataa koo so kewii:

-Eɗen mooli Alla: Haalete deƴƴettaake.
Kono uumete nanetaake. Rewɓe wuro ngoo ko ñohooɓe ɓe ndeƴƴataa, kono kabaaru ina hikki-hikkina e maɓɓe tawa yaltaani ɓe. Ko ɓe aduna goɗɗo e nder oo ɗoo aduna. So a humpitiima ɓe, alaa ko nji'ataa e maɓɓe so wona ko yawnii, e seeɗa ko haawnii.
Yimɓe ɓee fof ina kawri: Mba'di ko Binta faɗɗi fedde mum en fof, to jikku noon kam, gaño haasidaaki mo toon. Won wi'i ɓe nii: Arsuku makko ko teppere makko o yaɓɓiri ɗum. O sonngii ko tawi eɓe pamɗi. No o yooɓori kunduɗe moƴƴe nii, ko noon kadi o yooɓorii kunduɗe bonɗe. Yimooɓe e jaarooɓe ina nguuri e baŋŋe, ñohooɓe e ñiŋooɓe ina nguuri e baŋŋe goɗɗo oo.
Omo huɗee fotde ko omo yimee, omo ñohee fotde ko omo jaaree.
Kamɓe noon, ɓe ɓuri teskaade e makko ko jimɗi yimeteeɗi, e makko ɗii, njooɗndam kaaleteeɗam e makko ɗam. Ko ɓuri haawnaade e oon sahaa, so ɓe nji'ii mo, kamɓe fof ɓe ndaroto ɓe ngona e yeeɓde mo. Ɓe ƴeewa, ɓe ƴeewtindoo, ɓe tawa o ɓoornii ko ko rewɓe wuro ngoo fof ɓoornotoo koo, o yahrata kono ɓe njahrata nii, o haaldata kono ɓe kaaldata nii, eɓe nji'a omo ñaama, eɓe nji'a omo ɗaanoo, hay e dow wuro, ɓe nji'aani omo jooɗii kam, eɓe nji'a omo yaha omo arta; Haawnoo ɓe hol fof ko yimɓe ɓee nji'i e makko ko alaa e rewɓe heddiiɓe ɓee? Won heen ƴamaaɓe no makko nii won heen resaaɓe! So yahii haa ɓooyii, ɓe ngona e yimde jimɗi makko, ɓe ngona e yeddondirde; ko ngol ɗoo ɓuri welde! Alaa ko ngol ɗoo ɓuri!
Aali ko sagata jontuɗo, mo resaani. Omo jogii suudu, IBILIISA ina ñaastii heen baŋŋe, omo ñaastii baŋŋe keddiiɗo oo. So

yahii haa jamma, kiraaɗe ngasii, woodii lammbuɓe lelɗe, ko e mayru giyꞌiraaɓe makko tawtondirta. Ɓe tawa IBILIISA ina huɓɓi duɗal mum lewlewti, ina duñci ɗum haa oyoyti, ɓe taaroo ngal ɓe ngona e itaade. Mbonka e yꞌattooje, jeddi e pabbooje, malli e wasooji, payka e njalniika.
Ɗo yeewtere maɓɓe yahi arti fof, maa artu e sorbo e caakaneeji mum. Gooto e maɓɓe fof ina heppa ko goɗɗo joofnata, haa hocca koŋngol ko e ndee ɗoo yeewtere tan kadi ɓe keɗondirta. Sinno worɓe wuro ngoo, haa teeŋti noon e jaargaaji ina nanatnoo ɗee ɗoo jeewte, maa ɓe nattu woppude na'i maɓɓe oorde, alaa ko haali noon woppude rewɓe maɓɓe teenoya walla yꞌoogoya. Kamɓe nii e ko'e maɓɓe maa ɓe nattu hay ɗaanaade, alaa ko haali noon ɗannaade. So ɗuum alaa garɗo e ɗannaade fof, reggina debbo mum rewa heen, walla seera ɗum ɗannoo.
Jeewte maɓɓe ɗee fof e heewde ɓuri heen waawde dillinde ɓoggi ɓerɗe maɓɓe, ko nde sorbo ndee. So ɓe ngoɗɗoyii e mayre, terɗe am ñooŋtoto kuuraa naata e am, miijooji moylimoylina e ngaandi am, mi ŋaanga seyɗaane,mi waɗɗo gilli, mi seeka niɓɓe jamma, mi taccita jolɗe, mi uddita cuuɗi, mi memmboo mbalndiije, mi fawa junngo am e …mi …mi …mi ko Alla tan anndi to miijo am joofoyta. Mi wona ɗoon, miɗo miijoo; ɓe ngona e sortoraade gooto gooto haa heddoo miin gooto tan e suudu. Mi yaha mi leloyoo. Heen sahaaji nii, mi ɗaantoroo ɗoon, haa wooda e maɓɓe gartuɗo findina mi.
Subaka gooto miɗo waɗi wooɓre ndi'am e hunuko am, miɗo yꞌefti wonnde miɗo tiindini e yeeso am, tan haa nanmi neene am inni Alla:
-Binta dey jofni e ngoo wuro bone.

Ngukkit mi wooɓre ndee ngimmii mi ndarii mi, mbi' mi
- Neene ko o waɗi?
-Wi'a o dañii ɓiɗngel!
-Mbi' moo mi, mate dañde ɓiɗɗo ina boni?
-O wi'i, dañde mo alaa baaba kay ina boni!
-Keɓɓitii mi mbi' mi, neɗɗo ina waawi jibineede tawa alaa baaba.
-O wi' mi ummo ɗoon! Yah sulmo ko culmotono ɗaa! Ngoppa no mba' ɗaa nii, ko nji' ɗaa fof maa loggaa heen kundungel maaɗa.
Min ndeƴƴi, o yahi, o woppi mi ɗoon, miɗo miijo no neɗɗo jibinirtee tawa alaa baaba. Ɗum waawaa wonde.
Cofel, baaba mum ko ngori. Ñalel baaba mum ko ngaari. Ɓotel baaba mum ko ndamndi. Bortel baaba mum ko njawdi. Cukalel ne baaba mum ko neɗɗo. Jibinde ne, hol ko boni heen. Haŋki tan deede am kummba dañi ɓiɗngel tee ngeel ina jogii baaba mum. Neene noon hannde yoo taw omo findi! Mi haljitii sulmaade, kono mi haljitaani miijaade. Neene arti ina addani mi kaccitaari, o tawi miɗo jooɗii miɗo miijoo. O ɓamti haala ka, o wi'i:
-Heño haccito nduppitaa borti ma! Neɗɗo yoo nooto ko noddi ɗum! O joɗɗini lahal ngal yeeso am! Mi heɓaani nii ñande heen haccitaade, sabu Alla e kaawisa. Ɓoornii mi paɗe am, nduppit mi borti am, ndew mi e majji miɗo miijoo......
Borti ɗii fof noɗɗi potiri, gootel heen fof miɗo anndi yumma mum. So tawii cukayel ina waawi jibineede alaa baaba mum, ɗum firti ko ɓotel ne maa bortel ina waawi jibineede tawa alaa baaba mum. Hakkille am addani mi alaa e sago gootel e majji fof, mi annda baaba mum, no nganndir mi yumma mum nih.

Mi ƴeewa ɓotel haa juuta, mi wi'a:

-Aan kam! Aɗa jogii baaba ma, jibbinmaa ko kelliri.

So mi ƴeewi bortel kadi haa ɓooyii, mi wi'a:

Aan ne kadi aɗa jogii baaba ma. Ko caygiri jibbinmaa.

So mi ƴeewii bortel, walla ɓotel, mi hettinaani baaba mum e baali amen, walla e baali wuro amen ngoo fof, mi wi'a:

-Aan dey yumma waɗii ko boni!

No naane e jooni tawi mi anndi e borti amen ɗi jogiiɗi baaba e ɗi ngalaa baaba.

Kono noon ɗum ɗoo fof jiiɓtaani mi. Miɗo miijoo haa miijo am arti e sorbo e geɗe mum.

Teeŋti noon e sorbooɓe: Baabiraaɓe ɓe ngalaa baabiraaɓe e oo ɗoo aduna.

Alaa e sago mi annda, holi e maɓɓe baaba mum ngel ɗoo cukalel?

Ngon mi e miijaade golwole gooto e maɓɓe fof. Ko ɓe kaalatnoo e Binta. Haa arti noon e ɗeen golwole gulɗe baawɗe jibinde cukalel ngel aala baaba. Miin e hoore am golwole e makko miijtii mi no mbaɗɗortonoo mi miijo am, mi taƴa jolɗe e nder jammaagu, mi seeka niɓɓe haa mi yottoo suudu makko, mi uddita udumere, mi naata mi memmboo mbalndi makko, mi ƴeɓta junngo am mi fawa e ...mi ...; mi...; mi......

Mbiimi woto mi tampin hoore am nii miijaade, yoo mi ɗaccu tan haa mi hoota, mi yaha galle maɓɓe. Galle Binta en so mi yi'ii ɓiɗngel makko ngel, maa mi anndu baaba maggel no nganndir mi baaba mum borti amen jogiiɗi baaba ɗi.

Miɗo anndiri sagataaɓe wuro amen ngoo, walla mbi'aa "sorbooɓe wuro amen". No nganndir mi kalhali wuro amen ngoo: Jawɗi e damɗi fof.

Ko ɗuum waɗi miɗo heppa ko naange wulata, tawi mi hibbitii borti, mi fa'ti wuro. Naatde mi galle fof e nande mi Maama Tuppel ina joofna konngol mum cakkitiingol innde Binta. Neene am ne ina ɓamta konngol ina ɓamtidi heen innaango Alla.
-O warii ngel kadi?
Tawi mi dariima e damal, mbi' mi,
-Holi baraaɗo?
Neene am futtini mi gite. Kono tawi Maama Tuppel ƴeɓtii konngol, wi'i:
-Binta kay, yoo Alla daɗndu en e musiibaaji mum. Bone yoni tan e jibinde ko alaa baaba, alaa ko haali noon warde. Hade makko joofnude, tawi mi nattii waawde daraade njooɗii mi ellee tan maa mbi'a ko janɗo ɗomka pooɗaniiɗo weendu ara tawa ndu ɓeeɓi. Njoorto am fof bonii. Ndeyƴu mi haa juuti, mbi' mi:
-Neene so tawii kummba ko ko warata ɓiɗngel mum yoo o rokku am, miɗo yiɗi.
Neene am hocci leggal werlii mi. Ndog mi, ndaroyii mi to. Nan mi omo wi'a:
-Hunuko maa e cekkiri! A nanno, ko ɓi' haram ne? Aan dey hannde so mi heɓiima, maa mi ware haa maayaa. Ngabbo ɗaa oo ɓiɗɗo haram.
Maama Tuppel haftii darii, wi'i:
-Mi yawtii gay!
Neene am wi'i mo
-Bismilla! A ñallantaa min!
-Jooni kay miɗo yawta tan.
Mi ƴeewa giƴi am Gawdel ne no woniri.

Maama Tuppel ƴaawii e mbedda, tiindii leegal Maama Gawdel en. Njalla booni e mon “Ruddul kabaaru en!” On kaalii ko woodaani saka ko woodi.

(Maayii) artii tawii (aala baaba) mi ɓeydiima jiiɓaade. Mi riddiino aala hay dara mi heɓaani, kono (maayii) bonnanii kam.

Ndeen Maama Tuppel yahii, ngartu mi keɓ mi sara neene am njooɗiimi, Maama Tuppel yahi, kono neene am deƴƴaani:

-Ngoo wuro dey, yoo Alla daɗndu en e oo bone bonɗo!

Ndeen neene am liɓii ngol ɗoo konngol kadi, ɓeydii mi jiiɓaade (alaa baaba) (maayii) (bone bonɗo). Kono kadi ɓeydii mi huuñɗude e yi’tude baaba mum cukayel ngel.

Mbi’ mi: Neene! Neene am futtini mi gite jaabaaki. Ndeƴƴu mi, kadi haa ɓooyi, mbi’ mi kadi neene! O deƴƴi haa juuti, o wi’i:

-Ko mbi’ataa mi?

-Mbi’ mi; Hol ko tagi Binta ina wara ɓiɗɗo mum oo?

Neene deƴƴi haa juuti, wi’i:

-Ngel alaa baaba!

-Mbi’ mi: Ko alaa baaba fof warete?

O wi’i: Yah naamnoyo Binta.

-Waɗde so baaba am arii, maa mi haalan ɗum.

-O wi’i: Hol ko kaalantaa mo?

-Mi haalana mo yoo o war ɓotel men purel ngel, ngel alaa baaba, jawgel men daakel ngel kadi alaa baaba.

Neene am ummii darii, woppi mi ɗoon miɗo jooɗii, o wi’i:

-Min ne kay so baaba ma arii, maa mi haalan ɗum yoo safre, haade maa haangeede njaaknaa yimɓe

O woppi mi ɗoon o yahi.

Jooni kam tawde laawol ndewnoo mi haa nganndu mi e borti amen joogiiɗi baaba, eɗi ngalaa baaba ngol bonii, alaa e sago mi sakka feere woɗnde.
Hakkille am o uddi, haa njiiɓii mi, miijooji nduñnduñtondiri e nder ngaandi am, haa ngaandu mi e hoore am. Ngon mi e miijaade jotondiral gonngal hakkunde ɗii ɗoo konngi tati: (Maayii), (Alaa baaba), (Bone bonɗo): Maayii ko ɗoyngol waawnere, mettungol finnde, engol heɓa huunde fof. Anndaaka nde ngol arata, anndaaka kadi nde ngol yahata. Alaa baaba ko: Ciftol muumingol: gooto ina annda, ɗiɗo ina ngannda, wuro fof ina annda. Kono jaɓataa ngol siftee. Bone bonɗo: ko wutte ɓaleejo. Alaa baaba ina waawi ɓoornaade ɗum toŋa. Kono kadi (Maayii) ina waawi ɓoornaade ɗum wuuboo.
Miin noon ngol ɗoo ciftol, maa mi siftu ɗum, ko yiɗi fof yoo won.
Mi roŋkii deeƴde, miijooji ina ndiddondira e nder hoore am, ɗii ina naata ɗii ina njalta, miijo nani aandaa, miɗo waɗa yahaa ngartaa hakkunde galle amen e dinngiral. Mi roŋki fijde, mi roŋkii yeewtude. Ndeen mi aandii e hoore am, sabu Alla e heewde mi miijooji, ngonmi e haaldude e hoore am:
-Mate mbeewa kam ɓuri neɗɗo? Ko haɗi mbeewa, walla mbaalu, so jibinii ko alaa baaba warataa ɗum? Walla ko jawdi tan ɓuri neɗɗo yiɗde ɓiɗɗo mum.
Giyi am gooto ari e am, wi'i:
-Ar haa pijoyen!
Mbi'i mi mo:
-Fad haa mi naamno maa seeɗa!
-O wi'i: Hol ko naamnoto ɗaa mi?
Ndeyƴu mi haa ɓooyi, mbi'i mi:

–Ɓotel ina jogii baaba mum?
–O wi'i: Eey!
–Holi baaba mum?
–O wi'i: Ndamndi!
–Bortel ne holi baaba mum?
–O wi'i: Njawdi!
–Ñalel ne holi baaba mum?
–O wi'i: Ngaari!
–Molel ne holi baaba mum?
O wi'i: Ndimaangu, walla ngorba…
–Cukayel ne holi baaba mum?
–O wi'i gorko!
–Mbii moo mi: Ɓotel ina waawi waasde jogaade baaba?
–O wi'i: Alaa! Waawa!
–Cukayel ne?
–O wi'i: Alaa waawa! Ar njahen

O fokkiti, o woppi mi miɗo dari. Maayi, Alaa baaba, Bone bonɗo ina ngaantondira e nder hoore am.

Ñande heen jamma mum, mi fadaani nii haa mi hirtoo, tawi mi raaŋanii suudu.

Alaa mawni am. Keɓ mi hikko damal njooɗii mi. Miɗo wa'i no baañoowo baɗɗo jeejeengo nih. Garɗo fof mi ƴeewa ɗum gila tiinde haa teppere. Miijo haawniingo ari e am, mi anndaa fof no ngo ardi e am. Garɗo fof mi ƴeewa ɗum haa mi ƴeewtindoo, mi itta e mum mi waɗta e Binta, mi taga heen cukayel; hoore oon, gite Binta, noppi oon, kine Binta, tiinde oon, toni Binta so goɗɗo arii kadi, mi firta ngeel cukalel, mi taga goɗngel hakkunde oon kadi e Binta. Ko noon ngoorumi, kala garɗo mi itta e mum, mi watta e Binta mi taga goɗngel.
So goɗɗo arii kadi mi firta.

Waɗtindii arde e maɓɓe ñande heen ko Aali mawni am. Ndeen o naatii suudu nduu, ƴeewmoo mi no feewi, miijtii mi kadi Binta no feewi.
Aali noon hay so o faɗɗaani surgaaji ɗi, no Binta faɗɗiri boomi ɗii kam, ko o jooɗɗo: Boɗeejo coy, njool dow, gite daneeje, hinere toownde, sukundu laasru … No naane e jooni tawi mi tagi ɓiɗngel hakkunde maɓɓe: Noppi maɓɓe, kine maɓɓe, gaɓɓule maɓɓe, toni maɓɓe, Ɓiɗkoñ tagnoo mi fof, ko ngeel ɗo ɓuri laaɓtude e hakkille am. Ma mbi'a tan ko mi ji'ɗo ngel e yitere am.
Aali mawni am ɓuri giyƴiraaɓe fof mum welde mbaangu, e haala tan noon.
Ko heddii koo mi anndaa. Omo sorbana njoyo e jamma gooto, kam en fof o heɓa ɗum en. Gooto fof ina haala ɗo heɓaani, so wonaa kaŋko, mi dañaani alaa heen. Kamɓe fof, eɓe keewi haalde golwole maɓɓe e Binta, kono hono makko kadi alaa.
Jeewte maɓɓe oordii to oordatnoo, ɗe kibbitoriima ɗo ɗe kibbitoratnoo; so sorbo e golwole mum. Gooto fof golwole mum; kono hay e gooto e maɓɓe saytoraani Binta, ko meeɗaa waɗde koo. Hay Aali mawni am e heewde haala haalaani mo ñande heen. Ndeen yahii haa jamma jenngi, ɓe ngoni e yahrude gooto gooto haa heddii Aali. O wi'i mi:

-Aan a ummotaako leloyo ɗaa! Ndeƴƴu mi, mi jaabaaki!

- O wi'i: Mate a ŋoŋaani?

Mbi'i mi:

-Alaa! Keɓitii mi, kadi mbi' mi:

- A tinii Binta dañi ɓiɗngel?

- Eey ko wonnoo? Ko ɗum haɗ maa ɗaanaade.

- Neene en mbi'i: Ngel alaa baaba.

- So ngel alaa noon? Aɗa ngel rokka baaba!
- Engel jogii kay;
- Ko aan?
- Alaa ko aan!
- Miin! Aan dey hannde mi waɗa goosɗe ndoondo maa. O biftii ɗoon sawru, tawi mi daroyiima boowal. O abbini mi ndu, mbappii mi ndu ardi baŋnge.
- O waɗini mi umminannde, tawi mi heɓii caggal baaba am mi jooɗiima. O ari haa o faandii min, o rutti, omo duka…

Baaba am wi'i mi:
- Ko ɗum woni?
- So wonaa Aali!
- Ko mbaɗ ɗaa mo?
- Wonaa mbi'I mi ko kaŋko woni baaba mum ɓiɗngel Binta tan, o wi'i omo fi'a mi! Kaŋko tigi jibini ngel.

Neene am ñiiri toon, wi'i ina fi'a mi.

Ndogmi, moolii mi caggal baaba am, o wi'i neene am:
- Oto junngo ma yotto mo dey!
- Aan kam ji'aaɗo Alla! Mbi' ɗaa oo kam, ko nii tan o woppirtee? Eey yoo o ittu hunduko makko kam e ɓi'i am o. Baaba am wi'i:
- Mbi'ɗa hol mbo jibini ɓiɗngel ngel?

Neene am wi'i:
-Aan gorkaajo ko ɗum goonga e maaɗa ne?
-Ɗaccumo o haala! So neɗɗo ronkii heɗaade hoore mum nde woni cukalel nde. So dañii cukalel ina haala yoo heɗo ɗum.
- Tawa wonaa ndee hoore hoɗaande dey.
-Ko ko'e koɗaaɗe ɗee poti heɗeede! Haal miɗo heɗi maa.

Kaalan mi mo: No mbaɗ mi haa nganndu mi e borti amen, e ɓoti amen jogiiɗi baaba, eɗi ngalaa baaba.
E hono mbaɗ mi haa nji'tu mi ko Aali woni baaba mum ɓiɗngel Binta ngel.
Baaba am jali haa wadti ɗojjude.
Neene am ƴeewi mi haa ɓooyi, yiili hoore, wi'i:
-SAA ALLAHU. Aan hoore maa ndee ko hoɗaande!
Mbi' mi baaba am.
-A faamii dey?
O wi'i:
-Eey mi faamii!
-Maa ngel wuurtu?
-Fad haa janngo!
Gila ndeen haa jooni ko mi paɗɗo.
Ko ɓuri heen haawnaade haa jooni, mi anndaa so ngel gorel, walla ko ngel dewel.

FAWRE ALLA

Ceerno Aali ko koolaaɗo e wuro amen, keɓtinaaɗo e jamaa, joom konngol, kaaloowo jaɓee, kaɗoowo woppee, jamiroowo rewee, kulaaɗo, kormaaɗo, kuɗoowo nannga, duwoo jaabanee. Omo wajoo ko hulɓinii, mawɓe ngoya, cirɓitoo. Omo waajoo, o firoo ko weli, mawɓe njala haa koyna koyɗe, ngajjitoo, kala ko fayti e diine, ko kaŋko heedi heen: Juulde koorka, taaske, mawluudu, haaraan, innde, kumal, asakal, wirwirnde…

Omo waawi Ɓur'aana, omo weli daande, omo selli ko o janngata, omo waawi sari'a, omo ɗiggini LAAWOL, omo huñii MIIRA. Omo aaƴoo kadi e baaɗini, omo huldaa Batuuta e "Ismu Allaahi Aajani "

Juumo Seydi, ko ceemeedo koltuɗo, kono ko o coltuɗo, ina heewi dewle, addani ɗum heewde dewle; ko o jooɗɗo, paɗuɗo, kono ko o bonɗo caɗtuɗo… Ngal ɗoo dewgal ngal o naati jooni, waɗti mo dewle jeetati, ngal ɗoo ceergal waɗti mo ɗiɗi e ooɗoo gorko mo o wondi jooni. O iwtii galle gorko makko, o artii galle baaba makko, Seydi ko jogiiɗo, kono ko baawaaɗo haa timmi, yanti heen ko o mbabba ɓiɗɓe, ko Juumo tan kadi o dañi. Korsa Juumo ina yanti e mbaawka yumma, rokki ɗum doole, ko o welaa waɗata, ko welaa haalata, omo ƴamaa mo yiɗaa mo, omo seera jiɗɗo mo. Juumo ko seytaane mawɗo, ina huma be'i ɓaaƴa pobbi. So o artii suudu makko, ko gerngal surgaaji e boomi, haa e wankaaji e seemedɓe. Jamma e ñalawma fof poti.

Nde ngar ɗaa fof won naatooɓe, won yaltooɓe. Malaykaaji ina kaɗa, Ibliisa ina yamira. Malaykaaji nanantaake Ibliisa salantaake.

Ko Ceerno Aali salinoo fof e peeñɗi. Ko cangarte ɓuri, haa teeŋti noon e dental rewɓe e worɓe. Ko ɗuum waɗi so omo waajoo, leepte ɓurɗe saɗtude e muusde fof, o heertina ɗum en ko jinooɓe e rewɓe saaysayeeɓe e worɓe hono mum en. Ñande fof ko o nodduɗo baaba mum Juumo, waajoo ɗum yo haɓ e cangarte gonɗe e galle mum ɗee;

-Alla wi'i ko gooto fof, ko kam woni gaynaako ɓesngu mum, tee ko ko naamnetee ngu janngo!

-Miin kay alaa fof no mi waɗaani, kono aɗa anndi mi roŋku, aɗa anndi tan no ɓiɗɗo wa'i.

-No ɓiɗɗo wa'i fof, haala Alla e yamiroore ɓuri tiiɗde.
-Miɗo anndi kay Jah am!
Oo kam kori ko jam wuurti ɗum e am. Cangarte wuro ngoo fof ko ɗe galle am ɗee tan o yi'ata.
-Seydi maa tiiɗno ɗaa tan, yoo Alla wallu en!
-Aamiin! Maa mi waɗdu heen dey.
Juumo ko keewɗo jarabi, yitere waawa fawaade mo ɓenna. Ko mbaawɗa wonde fof, so a yi'ii mo, a daroto, ngona e yeeɓde mo, so a reenaaki nii maa a miijo e makko ko ɓernde salotaako.
Ko o cagalo, ko aɗa waɗa fof reeno haaldude e makko, so on kaaldii tan o honete. Ina waawi mutaa, tawa o juuwaani.
Ko o wari e surgaaji maa fot e konu Sayku. Ko o bonni e dewle haalaaka. Ujunere surga ina waawi hawrude ɗo makko, kañum en fof o jalana ɗum en, o fijana ɗum en, haa gooto fof, so teeldi e hoore mum, wi'a ko kañum tan o yiɗi. So on ngondii ne, a waawaa muk teskaade e makko ko metti, walla ko yooɗtoriɗi, so tawii kay wonaa dewgal ɓilii hakkunde mon. Dewgal noon kam, hay e diwde tan daroo e jaynge ɓurani ɗum. O sorsortirta e ɓerɗe worɓe kono gaarawol cuurki sorsortirta e sereendu ni, gaawe makko ko daneeje ɗe ngoofata toɓɓaaɗo. So aɗa hula Alla tan, hul ɗum, gila a yi'aani mo, worɓe wuro ngoo no ndiidorii, gooto fof sumande gilli makko ina e nder ɓernde mum. Heddii tan ko mocciiɗo walla mbo moccaaki.
Ceerno Aali seeraani e noddude baaba mum Juumo ina waajoo ɗum, ina siftina ɗum ko Alla yamiri e ko o haɗi. Seydi haaɓii ɗum, haaɓani Ceerno Aali, haaɓoranii heen ko Alla yamiri e ko haɗi fof, O felliti noddude Juumo o haalana ɗum,

haa e haɓde e mum, o fellitii kañum e ceerno Aali fof. O noddi Juumo haa ari, o wi'i ɗum :
-Aɗa anndi ko njiɗ mi?
-Alaa baabooy am!
- Njiɗ mi ko kala ko fa'ti e cangarte yoo a woppu. So ɗum alaa mi haɓa e ma, walla mi haɓa e ceerno Aali, ngati mi nattii waawde muñde waajuuji makko ɗii. Ñande fof ko Seydi woppu cangarte, walla haɓ e cangarte gonɗe galle maa ɗee!
-Hol ko o wi'ata cangarte?
-Dental worɓe e rewɓe!
-Jamma walla ñalawma
-fof
Juumo deƴƴi haa juuti, wi'i:
-Baaba aɗa waawi muñande mi.
-Haa mande?
-Ɗoo e yontere!
-Ma a woppu?
- Walla Ceerno Aali woppa.
-Mo woni goppoowo?
-Aan kay muñanam tan.
Seydi deƴƴi hay dara jaabaaki.
Juumo haftii darii.
-Seydi wi'i mo: Ɓiɗngel am, nan ko kaalan maa mi koo; pawtaa kunduɗe e maaɗa, kadi Ceerno Aali fawta hunduko mum e am. So wonaa ɗum de…
-Aan kay muñan am haa lajal men timma. Maa a yi'.
Juumo fokkiti fa'ti suudu mum, o woni e miijaade haa o hawri e feere, o moofti e ɓernde makko, o deƴƴi.
Ndeen yahii haa jamma jeŋngii, gooto fof sakkii mbalndi fawii heen ɗoyngol, koyɗe njamminii, mofɓe e fenaande mojiima

niɓɓere, naatii e nder wuro, ina mbadda hiwooɓe gacce dogooɓe koyeere koyngel koyngel.
Juumo fooɗii udumere mum haa hikkii haɓɓii, (gaacii) ɗum haa tiiɗi, heɓii dow leeso leliima.
So en ceertii hannde hay waajaade maa a nattu, alaa ko haali noon noddude Baaba am aɗa waajoo ɗum. Ɗoon tan haa Juumo nani udumere ina dilla haftii fayi damal.
-O wi'i: Hol mo woni o?
-Ceerno Aali wi'i: Miin! Udditan am!
-O wi'i: Holi aan?
-Miin! Mbo nganndu ɗaa o!
-Juumo wi'i: Waɗde oto naat!
-Ceerno Aali wi'i: Ii jam ko kewi?
-Juumo wi'i: Aɗa anndi!
-Ceerno wi'i: Hol ko nganndu mi?
-Juumo heɓɓitii wi'i: Ko ɓuri raɓɓidɗe e haala tan ko mi woppi cangarte hannde!
-Ceerno wi'i: Haal ko aaɓnotoo! Udditaana mi!
Juumo ruttii heɓoyi mbalndi mum, salii udditande mo. Ceerno Aali waddii heen haa udditii uddumere ndee, raaŋani to mbalndi, yottii heɓi ñiiƴe leeso jooɗii, woni e memmbaade, haa juuɗe mum njani e becce Juumo, Juumo filtini junngo, wi'i:
Ittu e am junngal maa ngal!
-Ii jam yoo! Ko addi ko arataano.
-Juumo wi'i: Arnde fof ko aan addi, baaba am mo nguurta ɗaa e mum, ñande fof aɗa nodda ɗum, ko ñamaande woni hakkunde mon walla?
Ceerno Aali deyƴi haa juuti.

-Mbi’ mi mbo tan ko yoo, ƴeew galle makko, o haɓa e cangarte!
-Mi noddoya ɗum ara ƴeewa?
Ceerno Aali deyƴi hay dara haalaani.
-Walla mi noddoya debbo ma ara ƴeewa.
-Ceerno wi’i: Oto haal ko boni!
-Juumo wi’i: Walla so weetii mi yaha to makko, mi wi’a mo yoo o haɓ e cangarte maa ɗee.
- Ceerno wi’i: Ɗum wonaa haala am, ko haala Alla!
-Juumo wi’i: Hol ko woni cangarte nii?
Ceerno deyƴi jaabaaki.
-Dental worɓe e rewɓe?
-Ɗum dey ko heen jeyaa!
-Jamma walla ñalawma?
Ceerno morsindii wuufre mum haala deyƴi.
-Jooni kam, Alla fooftinii ma, mi woppi ɗe ñalawma eɗe jamma; Ummo kootaa galle ma, walla kuccaa jamaa.
Ceerno Aali ina jooɗii ina tuggi foloŋ mum e dow hofru, ina daɗɗi newre mum ina fawi heen wahre mum. Wahre ina wuubii e newre ndee haa nde majji. Ndeen juuti hay dara Ceerno Aali haalaani.
Juumo wi’i mo:
-Mate a nanaani ko kaal mi ko?
-O wi’i: Mi nanii kay!
-Ko haɗi ummoɗa kootaa?
-O wi’i: Haa Alla hoddira!
-Juumo wi’i: Ko addi e ɗum ne Alla.
-Ceerno wi’i: Bonnu maa tan Juumo ko aan, alaa ko paamataa, mate cikkataa minen seernaaɓe ko min kaalata ko emin mbelaa ɗum, tee kadi oto yejjit ko min yimɓe tan, no

yimɓe ɓee fof nii. Kono alaa e sago so tawii ko e huunde nguurɗaa a waawataa ɗum yeebaade. Emin njamira ko min mbaɗataa, emin kaɗa kadi ko min mbaɗata. Baaba ina wi'a ɓiɗɗo mum yoo tiiɗno e ɓesngu mum, tawa kañum tiiɗnaaki e ɓesngu mum, ina wi'a ɓiɗɗo mum debbo yoo tiiɗno e suudu mum e gorko mum, tawa kañum alaa heen fof ko tiiɗnii. Won ko jinnaaɗo ina yi'a e ɓiɗɗo deyƴa, minen seernaaɓe, so min nji'ii ɗum diine Alla o, min mbaawaa ɗum deyƴude. Tee aɗa anndi ko Ceerno mawɗo joɗɗini mi ɗo, o joɗɗiniri mi ɗo ko yoo mi waajo yimɓe ɓee, mi haalana ɗum en no Alla rewirtee. Nganndaa ko dagi e ko harmi fof. Min ne ko ɗum tan mbaɗ mi.

–Ko ɗum tan mbaɗ ɗaa?

–Ko feeñii ko kay!

–Mate a anndaa minen rewɓe alaa ko wirnorii min? Juumo renndini toni mum, seŋondiri ñiiƴe, salii ɗemngal Ceerno Aali naata e hunduko mum, Ceerno Aali ina jaggi e juuɗe makko ina tukki tiinde mum e tiinde makko, ina lifi ɗemngal ina yi'loo yoo ngal naat e hunduko makko, wahre mum ina joowi hakkunde maɓɓe, ende ari haa nde tolnii kullugal ɓernde Juumo.

Juumo yerƴi mo, o woppi juuɗe mum, o woni e fahde, wi'i mo:

–Fad tawo haa mi gayna haalde.

–Ceerno Aali wi'i: Heño noon jamma arii e gasde!

–Juumo wi'i: Aɗa anndunoo dewle am ɗee heen joyi ko aan oo bonni ɗum en?

–Ceerno wi'i: Waɗdu heen hoddiro!

–Juumo wi'i: Ko aan tan hoddiro alaa heen.

Ceerno Aali dimmbi hoore

-Alla ko jurmotooɗo jaafotooɗo.
-Juumo wi'i mo: Reedu mbonnu mi hikka nduu, ko aan o jeyi ɗum!
-Aan ne ko yahi e jamma ko fof ko aan nawi ɗum.
-Geddaaɗo ɓiɗɗo mo o wari oo, ko aan jibini ɗum!
Ceerno Aali girbii daande makko, o wappii ɗum, juuɗe mum njaggoyi e jaala.
-Cillo kadi ɓiɗɗo mum maayɗo o, ko aan woni baaba mum!
-Ceerno wi'i: Ɗoon kam ko Alla anndi!
-Juumo wi'i: Hay minen emin nganndi.
-Ceerno wi'i: Yonii noon! Ɗum fof ko yurmeende Alla waawi ɗum.
Juumo dubbi mo feɗeendu e tiinde, wi'i:
-Wallaay so a yi'aama IBLIISA yi'aama.
Ñande maay ɗaa fof dey, mo yi'aano IBLIISA fof, wontaa ɗum yi' so wona ñalngu darnga.
Ceerno Aali yerƴi mo, o ajjitoyii, fawi e dow makko koyngal, waɗi junngo mum e hunduko makko.
-Mate cikkataa miin, walla ceerno bayɗo no am nii fof ina añi mo.
Yoo Alla heed min e IBLIISA maaya walla tuuba. So o maayi, walla o tuubi. Hol eeltanoowo min moli tuuɗooji bayɗi no maa nii. Ko heddii koo e haala makko o moɗti ɗum, tawi Juumo wuufii feccere ɗemngal makko.
Ceerno Aali yaltini hoore e damal suudu hooynii dow Asamane, wi'i:
-Miɗo ne yaha, mi heɓloyoo haade oo kuɗaaɗo noddinde. Mi roŋkii tan yo Galo Maabel anndu jamma mbela ina adda waktu e sahaa mum.

-Juumo wi'i ɗum: Argay noon haa kaalden ndartiika haade maa yahde. Aɗa anndi ko njiɗ mi?
-Ceerno wi'i: Alaa!
-Juumo wi'i: Njiɗ mi ko yoo a labo gootel e geɗe ɗiɗi: Nattaa waajaade, walla nattaa arde ɗoo.
Ceerno turii, deyƴi haa juuti, wi'i:
-Ɗiɗi fof ko tiiɗɗe, ko e waajaade e anndinde nguur mi! Kadi anne ko a maaydiiɗo.
-Maa wood heen ko mbaɗ ɗaa, miin hannde kadi nawliigu am e diine he, oo jamma haaɗi.
-Aɗa waawi muñande mi waktu yoni, kuɗaaɗo oo ina adda salaatu?
-Juumo wi'i: Haa mande?
-Ceerno wi'i: Haa janngo!
-Juumo wi'i: So a yiɗii nii haa ɓaawo janngo, sarɗi men ko gooto tawa a waajotaako walla tawa a arataa ɗo.
-Eey mi jaɓii!
Ceerno Aali ummi yahi; Juumo fooɗi wudere artiri. Ɓooytaani o nani daande Ceerno welnde nde ina seeka jamma e deeyre mum. So ɗum alaa ko dirmaali juulooɓe e daaɗe ngoriije, e kubaali damɗi...

Juulooɓe ummoriima gooto gooto, gooto fof fiɗɗi nguru mum dariima. Galo Maabel nani jooɗii dillaani, ina jogii kurus mum ina tasba. Baaba mum Juumo wirtii mo ina yaha o nanngi ceeɓal wutte mum, o ɓaayi ɗum yoo jooɗo, oon jooɗi fadi e Galo Maabel haa haljita tasbude. Galo ina heñoo ina woocoo jabe, renndini kurus mum tuuti heen moomi e yeeso, weddii mo junngo, wi'i:
-Jam waali!

-O wi'i: Jam tan, mbar jam waali!

-Galo wi'i mo: Jooɗo padaa mi, haa mi fillitoo juulde am wooda ko kaalan maa mi!

Galo fillitii juulde mum haa haljiti, wi'i:

-Ɗum ɗo giƴi am so mi yi'raano ɗum yi'tere am ŋaas, hay gooto waawaa ɗum haalande mi, mi jaɓa. Kono ko ndee ɗoo ŋaas, yi'oore nde feertii, ɗokkere ɓeydii muɓɓaade. Kooni ko Alla heewi baawɗe!

Galo dirmi yeeƴ-yeeƴni haa juuti.

Njaafo ɗaa noon, ina waawi ko kaalat mi ko toɗɗaaki mi!

Baaba mum Juumo, woni e ɓoslitaade wi'i:

- Haal tan! Enen kay ɗo keɓdu ɗen ɗoo ko toɗɗii mi fof tawata ko ko toɗɗi maa.

Galo Maabel ko turinooɗo yejjiti hoore, wi'i:

-Jamma hannde, ndeen mi haljitii addude noddinaango adano, memmbii mi jayba am ka, mi tawaani heen kurus am, nduttii mi galle, nde ngartat mi, ngar mi haa tolnii mi galle ma, nji' mi Ceerno Aali ina yalta e Suudu Juumo, ndarii mi e takka gaalɗe haa o ɓenni mi ndew mi e makko, miɗo waɗa mo koyngel koyngel o selaani o selmbaani haa o naati e nder oo ɗoo Jamaa, ngar mi taw mi omo sakka darɗe. Tee ko ɗum waɗi mi fillitaade e njuulu am.

-Baaba mum wi'i: Nder suudu Juumo, ɗum kam waawaa wonde.

-Galo wi'i: Mbi' maa mi ko miin yi'ri ndee ɗo!

-Maa taw ko ndee ɗoo; baaba mum Juumo ina joofoo yi'tere makko ɗokkere nde.

-Ndee ɗoo hikka waɗi ɗum duuɓi 61 ko muɓɓii, muɓɓitaaki, ndee ɗoo; omo fawi feɗeendu makko e yi'oore nde. Hikka waɗti ɗum duuɓi 81 ko nde feertii nde muɓɓaaki. Kala ko

nde yi’noo nde faytaani. Ko mbi’ maa mi koo firtotaako. Ko Alla oo woni ceediiɗo ɗum. Yoo Alla haɗanam hannde ɗo njahrat mi ɗo takkude aadee ko waɗaani.
-Ndaw ko haawnii! Ceerno Aali oo mo woppaani mi foofde jamma e ñalawma, ñande fof ko o nodduɗo mi, omo haalana mi, yoo mi haɓ e cangarte; haa o ara e galle am tawa kadi ko jamma, o yalta kadi Suudu Juumo.
Ɗuum kam ko koyɗol!!!
-Maa taw o ari ko haɓde e majje.
-Wi’i o ari ko waɗde ɗe!
-Ko Alla dey anndi kono miin kam, ko kaŋko nji’ mi, ko no mbi’ru maa mi nii woori.
-So ina woodi maa mi yi’ru yiytere am, o ummi, omo yaha, o yahi haa o woɗɗoyi, o ruttii o wi’i:
-Aɗa sikki o yi’iima?
-Alaa o yi’aani mi!
-Ko woni heen fof maa laaɓ!
Galo Maabel abbini mo konngol,
-Mo wonaa aan fof, so Alla jaɓii, nanataa ɗum e koo ɗoo hunduko.

E oon ñalawma ko Ceerno Aali juulni waktuuji joyi ɗii fof. Kono baaba mum Juumo e Galo Maabel, hay gooto e mum en araani jamaa. Ceerno Aali e hoore mum ñande heen waajaaki.
Ndeen ɓe cilminii geeyƴe. Ceerno Aali naamnii yimɓe ɓee mate nji’aani Galo Mabel hannde ñalawma. Woodi wi’ɓe: Mbayri mo ko gila subaka.

Galle Galo Mabel woni ko e laawol fa'de galle Ceerno Aali. Nde Ceerno Aali ari haa ɗoon, seli nder galle to, o tawi Galo ina jooɗii dow diwre ina ɣakka mbaɣɣungu, o salmini Galo, o heɓi sara makko o jooɗii.

-Galo wi' mbo: Bissimillah, ar ɣeew ɗum, minen dey wonno min mawnii, sahaa fof min ndillinat ñiiɣe amen.

-Ceerno wi'i: Ina moɣɣi kay.

-Galo wi'i: A arataa ɣeewaa.

-Ceerno wi'i: Yoni yoo moɣɣu! Mi rewno ɗoo tan salminde ma e ɣeewde so aɗa selli, hannde fof min nji'aani ma jamaa!

-Galo wi'i: Ko mawɗum dey! Miɗo selli dey ko mi jaggunooɗo seeɗa tan.

Ceerno Aali dirmii, fooɗti laafa mum haa darii, moomi kaala ka haa foti, wi'i:

-Aan noon jamma haŋki o, salaatu maa oo yaawii no feewi, maa taw, aan a annda koode no feewi?

-Miɗo anndi kay! Ji'ɗe ɗee ko ustiiɗe tan no feewi.

Ceerno Aali hoynii dow woni e hollude mo koode, ndee ɗoo hoodere so heɓii ɗo, tawata ko jamma heɓii nanngam, nde so yanii tan tawata ko jamma arii e weetde, ndee ɗoo so heɓii sara ndeya tan aɗa waawi addude salaatu.

Ko o haalata koo fof, Galo ko kaŋko tan ɣeewata, ɣeewaani heen hay e hoodere wootere ko o haalata koo e jamma, e ko waɗata ko jamma no wa'i woɗɗondirde, eno o hulɓinirta nii yimɓe Alla eno o wa'i ɗum suusde, e ko o yi'i koo haŋki! Hol fof no o rewrata e oo ɗoo gorko.

Ceerno Aali tellini koyɗe, woni e faɗindaade hawri e baaba mum Juumo yottiima, o rokki ɗum junngo o wi'i:

-Hay oo ɗoo gorko moɣɣo, mi yi'aani ɗum hannde fof jamaa, Mbar aɗa sellunoo?

-Miɗo sellunoo kay! Mi ñallaano ɗoo tan hannde!
-Ceerno wi'i: Ɗuum noon yoo' en mbaal e ndeenka Alla! Mi yawtii galle.
Seydi heɓi sara Galo jooɗii, weeɗi ɗum junngo hay dara haalaani. Ɓe ndewni mo gite haa niɓɓere moɗoyi mo.
Seydi wi'i:
-Jam ñalli tawo!
-Galo jaabi wi'i: Jam tan, mbar jam ñalli!
-Seydi wi'i: Oo kam ko addi ɗum ɗo?
- Galo wi'i: O namnii mi dey ko ko o naamni maa koo, mbele miɗo sellunoo, hannde fof mi araani jamaa.
-O wi'i: Aɗa sikki, o wonaa ji'ɗo ma? Tawa ko garɗo uurnaade huunduko ma.
-Galo wi'i: Feñaani e haala makko dey
-O wi'i: Hol ko njeewtid ɗon?
-Galo wi'i: O haali ɗoo tan dey ko haala koode e jaawgol addude salaatu; Miin noon, wonnoo miɗo hutii mo, ko o haalata koo wa'i mi kono feesto duddu nii.
-Koode, salaatu, ɗum firtata ko o ji'ɗo ma!
- Galo heɓɓitii wi'i: Mi anndaani! Miin dey kam yoo mi seedoro noon Sayku Tijjaane.
Jamma jenngi, lewru selii laawol naange heɓɓitiima laawol mum yanoyii, dingiral ɓoliima, boomi e surgaaji mbaddii mbaalen e jam, mbaalen e jam. Adinooɓe e ɗoyli fof koyɗitiima, mo hoyɗitaaki heen fof ne waklitiima …
Ndamkoñ tokosoñ ndarnii daaɗe kaɗi be'i deeƴde.
Seydi baaba mum Juumo ina jooɗii e damal suudu mum, ina hucciti Suudu Juumo, hay majde o majataa. Omo woni hakkunde jaɓde e yeddude, omo fadi, omo ɗaminii

o ɗaminaaki. So o ɗesii dooyaade, o ummoo o adda darɗe ɗiɗi, o joodtoo.

Jamma feccondiri o yi’aani, o nanaanii hay ullundu feltaani yeeso makko, saka neɗɗo.

Gertooɗe njoggii, ngoriije mawɗe nani mbeddondira daaɗe, ndamkoñ tokosoñ ndeƴƴii, kalhali mawɗi ummiima nani ngostondira pemmbe. Daande Galo Maabel seekii jamma, duƴƴoyiima e nder ɓerɗe rewooɓe Alla. Gooto fof ummiima ina hebloo no yahri jamaa. Seydi hebliima fa’ii jamaa o fuɗɗiima sikkitaade haala Galo Maabel. Mawɓe ina ngarda gooto gooto. Garɗo fof sakka darɗe ɗiɗi joodoo, wona e duwaade walla ina wirda. Maama Limce naamnii:

-So taw Ceerno Aali arii?

-Kamɓe fof mbi’i: Alaa! Haa jooni dey o araani.

-O wi’i: Ɗum noon yoo wood juulnuɗo en! Waktu oo heedi no feewi.

Ɓe ngoni e waɗdude: Ɓennu yeeso, Ɓennu yeeso aan. Gooto fof woni e duñde goɗɗo oon yoo ɓennu yeeso. So Alla noon wuro ngoo ina heewi alhajjiiji, kono engo saɗi seernaaɓe. Ko Ceerno Aali gooto woni e maggo ceerno, hay kañum ne ko garɗo ɗoon tan. Ɓe nduñondiri haa juuti, ɓe nduñi Galo Maabel yoo yawtu yeeso.

-Galo wi’i: Miin mi wona almaami ko mi noddinoowo tan.

-Ɓeen mbi’ mo: Yawtu yeeso tan, minen kam hay noddinooɓe min ngonaani.

Galo darii yeeso maɓɓe, no naane e jooni tawi ɓe cilmini, o wi’i ɓe:

-Mbaɗee faatiyya e yaa laɗiif laabi jeenayi.

Yoo Alla waɗ en e jam. Oo duwaawu kamɓe fof eɓe nganndi ɗum, ngati ko kaŋko sakkittee gila jamaa oo diidaa,

walla gila Ceerno Aali ardii mo. Gooto fof fiɗɗi nguru mum yahde. Maama Limce wi'i:
-Banndiraaɓe njooɗee seeɗa, miɗo jogii e mon haaju seeɗa.
Bookarel ne heɓɓiti wi'i:
-Hay miin kay, miɗo sokli e dental ngal, e daande cekɗo, tawi kadi omo siñña.
-Bookarel wi'i mo: Haal aan maa taw aɗa heñii?
-O wi'i: Alaa haal tan aan, miin ko kaalat mi ko ko ko..., o deyƴi, kono omo siñña.
Maama Limce jaɓti konngol ngol wi'i:
-Ko jam, mbi'atnoo mi on ko eɗen njogii hannde kumal to galle to, so en njuulii takkosaan, mo Alla hawrindini heen fof, so ina jogii jot yoo ar hawra heen.
Bookarel fadaani haa ɓe njaaboo nii, tawi weeynii kaala e junngo, wi'i:
-Mo jeyi kaa kaala?
Mawɓe ɓe ngoni e ndaarondirde, ellee ma mbi'aa gooto e maɓɓe fof wi'ata goɗɗo o:
-Haal aɗa anndi!
Bookarel fukkidi kurus e tuuba fof laawol gootol, wi'i:
-Ɗum ne mo jeyi ɗum?
-Ɓe ndeyƴi hay gooto haalaani.
-Mbi'ee oto Ceerno Aali tooñ am. Yoo o sel galle am. So tawii ko oo ndewno ɗon pellitee, Alla mon jabaaki.
Miin oo jamaa mi harminii ɗum haa ɗo haram haaɗi, mi wontaa juulde e makko, saka rewde e oo......... Mawɓe ɓee padaani haa o joofna tawi carondirii, gooto fof ina wi'a baŋŋe mum.
-Ɗum dey ko ko boni, ko Alla bonni!

Bookarel jikki comci ɗi, ina jayloo yahde ina fergitoo sabu Alla e seketere (tikkude); omo duka, omo huɗa, omo ƴattoo. Ɗo o wirtii fof wooda naamniiɗo mo:

-Ko ɗum woni?

O weeynida kurus oo, e laafa kaa fof laawol gootol, o wi'a ɗum!

-Nani! Mate a yi'ataa?

-Oon wi'a: Hay dara mi faamaani!

-O jaabtoo wi'a: Paamaa wonaa galle maa o yahnoo!

Hade oon jaabaade fof, tawa o yawtii, goɗɗo woni e naamnaade mo. Ko noon o woori, haa o yottii galle makko.

Ndeen yahii haa ɓooyi, Arɗo Limce ari ina wondi e Galo Maabel e mawɓe woɗɓe. Ɓe naati galle Bookarel, ɓe tawi ina jooɗii ina tumminii haa toni makko ina ɓuuti, gite mum ina ngojji haa mbaɗti lewlewtude, kine mum ina petii haa kawriti e hunduko, yeeso mum ina ɓawli haa waɗti suurkude. Ɓe calmini mo, o jaabaaki ɓe nih. Ɓeen keɓi seŋŋo, ɓe njooɗii. Arɗo Limce wi'i:

-Bookarel aan ko e goonga maa ngon ɗaa, baawɗo e amen wonde fof, koo no mbaɗaa ni waɗata. Tee kadi ko njogi ɗaa koo yoni seede.

Minen fof ne kadi emin ñaagi maa yoo a tiiɗno ndokkaa min tekke ɗee kam, min nawana joomi mum. Bookarel wi'i:

Mi waawaa! Oo, ko laawol tan seerndata min.

Ɓeen mbi'i mo: Alaa aan Seydi Jah am, tiiɗno tan waɗdu heen oto tefto mo.

-O wi'i: Mi waawaa mbi' mi!

Ɓe mbaɗdi heen, eɓe tefa Bookarel haa ɗo ɓe mbaawtoyinoo ɗum fof, ɓe keɓi comci ɗii. Galo Maabel ƴeeɓtidi laafa ka e kurus o, waɗi e poos, tiggi tuuba haa tiiɗi

ɓitti ɗum e naafki. Arɗo Limce ardii, ɓe ndewi heen ɓe tiindii galle Ceerno Aali.

…Ɓe perii baaba mum Juumo e laawol, ɓe njahdi e mum.

Ndeen ɓe njottiima, ɓe tawi Ceerno ina tiimi e deftere ina jannga.

Ɓe calmini mo, o salmitiiɓe salmitaango maayngo, omo turii o turtaaki. O wi'i ɓe:

Bismillah mon keɓee leeso!

Ɓe njooɗii gooto fof ina turii, ndeen juutii, Arɗo Limce dirmii, wi'i:

-Minen dey ko e ma min njoginoo haaju!

Ceerno Aali turtii, kañum fof ina ƴebbitii warñeende; Galo Maabel waɗi junngo e poos mum itti toon kurus, e laafa joɗɗini yeeso mum, ɓittiti tuuba ba fawi heen.

-Ɓeen mbi': So ina kewa tan, yoo jam kew! Addunoo min gaay ko… Ceerno Aali taƴi konngol makko. O wi'i: Kaññjum dee ko miin o, Alla fawi ɗum!

Galo Maabel futtini baaba mum Juumo gite.

-Yi'oore ndee e ɗokkere ndee fof o haalaani.

Kono baaba mum Juumo faamii ko o yiɗi haalde.

-A yi'ii ko mbi'no maa mi!

Baaba mum Juumo wi'i:

Minen noon so Alla … o roŋka joofnude konngol mum. Galo Maabel heɓɓitii wi'i:

-Kaññjum ko ɗum hoddiro Alla.

Ceerno Aali dimmbi hoore, turii woni e ŋaƴƴinde peɗeeli.

Arɗo Limce wi'i:

-Yoo Alla danndu en e bone seytaane e cangarte mum.

Kamɓe fof, ɓe ɓamtidi daaɗe Aamiin, hay Ceerno Aali heddaaki.

Arɗo Limce ñooŋtii darii, mawɓe ɓee ngoni e ñooŋtoraade gooto gooto,
-Mbi'i: Min calminii ma.
Ceerno Aali rokki gooto e maɓɓe fof junngo tawi turtaaki …
Wuro amen noon eɗen moolli Alla, no kabaaru saaktortoo heen nii, ina hulɓinii, ɓuri hay lewlewndu yaawde e ndeer ñoomre. So huunde kewii e maggo huuɓtidinat mawɓe e sukaaɓe, rewɓe kam haala mum en haalaaka, diiñiiɓe ɗo gootel, haalooɓe hay ko nji'aani nanaani, alaa ko haali ko kewi e dow mum en.
Yoo Alla yurmo Takko Gomel kam e kuro Gawdel, haame wariiɓe. Sinno oo kabaaru tawno ɓe e aduna, Alla anndi no ɓe mbaɗatnoo. Duudatenooɓe kabaaru haa mbaɗta ƴakkude peɗeeli mum en, kono yoo ɓerɗe lelo, tawde Maama Tuppel e Maama Gawdel ina nguuri maayaani. Ɓe ɗaccii ronooɓe njaasaani. Maama Tuppel ina waɗa njaɗɗuuji hakkunde leege e leege, hay paɗe o alaa. Maama Gawlel ina waɗa galle e galle hay misoor o alaa. Ñande heen hay gooto e maɓɓe waalaani e suudu mum, saka ñalla heen. Ɓe carii kabaaru o, ɓe caktii ɗum, ɓe ɓeydi heen hay ko alaa heen.
Ko ɓuri ñande heen haawnaade fof ko Ceerno Aali juulni tiisbaar e takkusaan, e Futuro e Geeƴe, ko kaŋko kadi humi dewgal Hammadi Limce, looti juuli maama Basel
-Yo Alla yurmo ɗum, yaafoo ɗum, Alla anndi noon so tawi ko aadi makko e Juumo, walla kewu battini e makko. Kono gila ñande heen waajuuji makko ngustii, haa teeŋti noon e waajuuji paytuɗi e jinaa e cangarte, ko o wi'atnoo jinooɓe fof, o waɗti ɗum ko e fenooɓe. Leepte muusɗe fof, ko ɓeen o waɗtani.

Minen sukaaɓe noon kala ko kewi, maa min kewlan ɗum kewlol. Waɗti kala baɗɗo ko fotaani waɗde, so min nji'ii ɗum, min mbi'at ɗum «Ceerno a wujji ko wonaa darnde jamma.»

FORMAASIYOŊ

Ceerno amen wonaa beeɓɗo haa noon fof, kono kadi o sifortaake bonɗo. Omo fi'a mo addaani dawol walla njelaari, walla o yeena ɗum. Ɗum fof e wa'de noon, haɗaani ko o njurum deero; haa arti noon e mo sellaani. Omo safra ɗum, omo toppitoo ɗum haa ñaama, haa ɓuuɓtoo, haa fooftoo. Ko ndeen tan kadi o toppittoo ɗum woto yeloyo, woto teenoy. To baŋŋe jaŋde noon, ina waɗi tan, ɓe o toppittoo yoo njanngu, yoo mbinndat, woto paɓɓu, yoo ndursito, woto ɓorde. To baŋŋe golle noon, ko minen fof o fonndi. So min ɓurondirii tan ko baŋŋe haɗtan e semmbe. Ɓee ko mawɓe, yoo lowe mum en mawngu, walla yoo ndawi keewu. Alaa e sago gooto fof golla hakke baawɗe mum, walla nii ko ɓuri ɗum tawde kay ina selli…
Ko ɗuum waɗi, miin wonnoo ko mi gañɗo liggeey, miɗo heppa ko paawngat mi haa mi, natta liggaade. Ceerno amen paawnguɗo e paawkiniiɗo ngonaa gootum e makko. Ko ɗuum waɗi, heen sahaaji, omo ƴeɓta paawnguɗo o waɗta ɗum paawkiniiɗo, o gollina ɗum golle ɗe o fawata e celluɗo, so neɗɗo faawkiniima firti, kadi yoo ñaam seeɗa, yara seeɗa, leloo kadi waasa fijde e yeewtude. A haalataa a haaldetaake.

Mi wi'ino on naane omo toppitoo mo sellaani. Kono nde o jaɓata wonde a sellaani nde, tawata ko a maayɗo mo gaynaani. Ko ɗum waɗi, mi yiɗde mi faawngude taw mi faawkinaaki. Miɗo jogii heen goonga, ngati to baŋŋe golle, ko o kiisɗo neegɗo e hoore makko, alaa ko haali noon goɗɗo. Ko ɗuum waɗi kala neɗɗo ba'ɗo no am nii, ko ɓe haɓdii ɓe. Hay so aɗa winnda a faɓɓataa, aɗa dursitoo a saggata, yoo taw tan aɗa liggoo a tampataa, aɗa adda a sooyataa. So ɗuum alaa, alaa ɗo mbaaw ɗaa reewde haa ngonon sehilaaɓe.
Ceerno amen ko reendoyaŋke, keewɗo sehilaaɓe, nafoowo nafeteeɗo, garateeɗo yimɓe, kuutondirteeɗo e geɗe aduna.
Minen noon sifaaji makko ɗii fof ina ngaddani min caɗeele haa teeŋti noon e ɗii ɗoo battindiiɗi. Caɗeele makko kaŋko e hoore mum, no o huutortoo min nii, e sehilaaɓe kañum e ko'e mum en nii, no kuutortoo min nii.
So a waɗii bone, so tawii gooto e maɓɓe ina ɗoon, o wi'ata ko yo on ñaawe, ko oon fawi e dow e leeɓte fof o wondaaka. heewi heen naatde tan ko so tawii oon wi'ii ina waɗa ɗum bolle puuyɗe, o wi'a:
-Woto woppu! Ko kuɗaaɗo!
Waɗi hitaande wootere Ceerno amen juultoyi, o fecci min pecce ɗiɗi, heen feccere wootere o yahdi heen, heddiinde ndee, o ɗacciri ɗum sehil makko gooto, miin noon ko e ndeen ngon mi. Oon noon ɓuri daga ñaaɗde, wappiti katamaawu ɓawlude reedu, omo huuñɗi haa o daɗi ngabu, omo ñirɓinii haa o ɓuri dutal, omo tami loocol e junngo, omo fali kuɗɗi e ƴattooje e hunduko, dilli tut, dillaani tat. Ɓalli amen fof kuɓɓi, beeli amen owli, maayde ɓurtanii min nguurndam. Liggey kat-pat piggal daañaa. So gooto waɗii

ko boni ko minen fof pi'etee. Hakkillaaji ko diwɗi, woŋkiiji ko kuɓɓuɗi. Mbo nji' ɗaa fof ina yahi haa laakara ina arti, ina jooɗii ina fadi maayde. So o nuliima artu haade tuute makko njoorde. So ɗuum alaa maayii toon ɓuri moƴƴude e ma.
So o fi'ii ma haa o saftii, o wi'a:
-Hikka maa on nganndu ko woni "Formaasiyoŋ de bas".
Heege e tampere, golle e lorla fof ndentii njoowondiri e dow ko'e amen. Mo nji'ɗaa fof woƴi ɗum ko yoo Ceerno artu haa seerta e oo «Formaasiyoŋ de bas». Dañɗo njelaari daɗataa, gadduɗo dawol sowata, binnduɗo, paɓɓuɗo haalaaka. Ko ɓuri haawnaade fof, ko heewi e amen ndaɗi mo, hay ɓe o daɗi ɓee ne o waawaa ɗum en saggitde. So daɗɗo mo saggii suusaa saggitaade, ɓe o daɗi ɓee ne ko noon. Ko waawi heen wonde fof ko gootum. Ko piggal tan wonan maa heen.
So daɗɗo mo saggii, saggitiima mo, o noddata ko goɗɗo, tawa ko kañum daɗi oon, o fi'a cagguɗo, o fi'a kadi caggitoowo. So o haljitii fi'de ɓe, o wi'a:
-Saggit baa mbabba!
Daɗɗo mo, e mo daɗi fof poti, so ina njannga alaa e sago njannga daaɗe dow, haa o nana. Kaŋko noon, so omo jannga hay so a foti e wilwilndu nanɗe, a waawaa ɗum nande. So omo tiimi e alluwal o ñuuñat so omo dursitoo o ŋuuñat. Min nganndi tan kam, omo winnda ñande fof, tee kadi alluwal makko ina mawni, Ceen mum ina juuti. Memde ngal noon ina harmi haa arti noon e daɗɓe mo ɓe. Gooto fof ina ñaagoo Alla woto juum mema ngal.
Formaasi'oŋ oo juutii, min muñii, min muñtondiri, alaa ko heddi tan so wonaa dogde. Ɗuum kadi ko maa fewjee, wonaa noon tan weeɓiri. Tee kadi dogde heɓtee e maayde

fof ko gootum. So tawii ko kaŋko abbittoo, ɗuum hay miijaade ɗum ina harmi tifaagan.
Waɗi subaka gooto, Fulɓe mbi'i: "Ɗaminiiɗo maayata ko e damal jogiiɗo". Emin njooɗii e damal galle gooto, emin padi haa heddee min ndokkee. Yimɓe ɗiɗo e aduna ɓuri yiɗde kewu: Ñeeñɓe e almuuɗɓe. So min ngarii e galle, min mbi'a:
-Yoo wood cuddiiɗo!
-Yo wood jibinɗo!
-So ɗum alaa yoo wood maayɗo ……!
Minen kam woƴi min tan ko yoo kewu kewu, no o waawi wa'de fof. Ko yoo barmeeji togge mbaɗee kadi haa keewa, arɓe ñaama, so ñaamii kadi yoo keddu, kedde ɗee min ndokkee.
Ko ɗuum waɗi emin njooɗii e damal galle ngal, nokkuɗo e barme fof, walla gadduɗo lahal fof, min mbi'a:
-Ko enen o addanta!
So o wirtiima min, o ɓennii, min mbi'a:
-Qo heddataa! Galle mum en heddataa.
Naange fuɗii ƴeestiima. Almuuɗɓe fof kootii, hay gooto heddaaki; so wonaa minen tato. Barmeeji ina toggii ndiraani, minen ne emin padi min kaaɓaani. Min njejjitii fof hay "Formaasi'oŋ de bas" e bonde min ciftoraani. So wonaa kafe tan karaw. Sahaa e sahaa fof, wooda e amen dariiɗo sooynoo naange wi'a:
-Kooten! Naange arii e hoore!
Min ndaroo min cooynoo naange, min njeeƴoo, min nji'a barmeeji ina toggii, min njooɗoo, wooda e amen beddiiɗo daande:
-Yoo buru woor en yaa Alla!

Kedde ngaddaama, deedi keewii, potuuji loowaama haa keewi no deedi, kono won ko heddii! So hootde. Jooni darnga daroo! Maayɗo fiyee haa tuuta karaw, looƴoo kafe, ruttoo kadi maayta. Min paati galle emin mbaɗa koyngel, koyngel. Yimɓe njanngii haa ɓaarii, teenoyii, alaa keddiiɗo ɗoon so wonaa kaŋko.

-Njalla bone e ko'e amen!

Maayɓe ɓe ngalaa ubbooɓe, saka jalooɓe.

Min njaha haa ɓooya wooda e amen dartiiɗo, min mbi'a ɗum:

-Ar ko pad ɗaa bone?

-O wi'a: Alaa ko bone tawoyat-mi!

Min ndaroo, min pada ɗum haa ara, min mbi'a:

-Maayde ko maayde tan!

-Kono hay gooto yiɗaa maayde!

-Min mbi'a: No mbatten noon?

-En ngannda nii!

Miinen tato ɓee fof noon, ko Bayal, o ɓuri añde e waawde fi'de. Ko ɗuum waɗi Bayal ina yananaa, hay so maayii hannde, ko o baroowo ɗum. Minen ɗiɗo heddiiɓe ɓee kam, maayɗo e amen fof kam ina waawi sowde.

Ndeen min ngarii haa min paandiima galle, Bayal diinnii, wi'i: Yahaani.

Minen ne min mbi'i: Min njahataa, so wona o ar. Min ngoni ɗoon haa ɓooyi.

Miijo jolani min, mi annda e amen fof puɗɗuɗo miijo ngo.

Kono minen fof kam, min kawrii e maggo.

-Ndogen! Kooten en maayii pi'ɗe!

-Ndeen en ngabbete?

-Gabbiiɗo en fof heɓtotaako!

-Hay sinno ko kaŋko?

-Hay so ko njaatiiko!

Min moyli haa min njalti wuro,min mbaɗti e dogdu, so min tampii, min pooftoroo ñekke. So min njeeƴiima min nji'ii neɗɗo ina ara, min mbaɗta e dogdu, haa min natta ɗum yi'de, min mbaɗta e ñekke. Wuro ngo min paandii fof, min ngarda ɗum dow wolla les. Ñallaano amen ñande heen ɓuri dawol ngelooba.

Min ñallinaani min pooftaaki, hay dara kadi taƴtaani goddi amen so wonaa ndi'am meham.

Naange arii e mutde, ko min kuli jamma ko ina abboo e «Formaasiyoŋ» min ngoppii wuro caggal amen kam e ñalawma, min tiindiima e wuro yeeso amen kam e jamma. Emin njaha, emin emin teppi-teppitii yahde, hay gooto jaɓataa ardaade jaɓataa hedde caggal. Min naati wuro tawi jamma naati no feewi.

Sabu Alla e kulol e tampere hay e heyɗude min keyɗaani. Min naati e nder galle gooto, min keɓi les ndalla, gooto e amen fof huufi pot mum, sakki ñaamo mum ɗaanii. Nde gertooɗe njoggata tawi min ndariima e dow laawol, emin moyla, emin ñekka. Ko noon min ngoori haa naange ari e hoore, tawi min keyɗii, min tampii. Min mbaɗti selde laawol, yaaɓere murtoonde, ɗaccere alaa heen fof ko min ngoppata. Nde yahnoo haa ɓooyi, min mbaɗti fijde: Tuggel, tengo……

Min njejitii abbeede alaa ko haali noon heɓteede.

Almuudo dogɗo noon wa'i kono poñngel nii, alaa ko ɓuri ɗum añde wuro e ko dawata e mum. Kono kadi ina jaasi, alaa ko ɓuri ɗum yaawde yijjitde faandaare mum. Ɓuri kadi poñngel yaawde woowde mo anndaa. Ndeen naange ndaarii

mutde, min keɓi caggal wuro, min njooɗii, min ngoni e fijde: Dam, Cokki, Laacel Mbonno…

Nde naange mutnoo haa mboɗeeri yooli niɓɓere suddi jubuli cuuɗi, min naati e nder maggo, min ngoni e yelaade, ko min cakka fof min piicoo ɗum no naane e jooni.

Emin keyɗi emin lorii, emin tampi emin kuli.

Emin njaha, emin njeloo yahi haa min potti e almuudo gooto mawɗo ina yeloo, min ngari haa min njottondiri o wi'i:

-Mo woni ɓee?

-Min mbi'i: Ko minen!

-O wi'i: Mo woni onon?

Gooto e amen fof haali innde mum.

-O wi'i: Maande ngar ɗon ɗoo?

-Min mbi'i: Hannde!

-O wi'i: Hol to njippi ɗon?

Min ndeƴƴi.

-O wi'i kadi: Hol to ceerno mon woni?

Nde min nani ngol konngol, minen fof min ɗeŋƴii haa dow. Min njaabaaki mo, gooto e amen fof ina siñña, ina gergerta sabu Alla e kulol.

-O wi'i: Onon ko on dogɓe?

Min njaabaaki, kulol ina heɓindii min baŋ yoo baŋ. Balli amen ina moosimosina jaangol.

-O wi'i: Ceerno mon arii jooni jooni galle ina abbii on. Eywa ndewee ɗo yeeso am ɗoo. Min ngardii, o rewi e amen, omo wi'a min: Ndewee ɗo, ndewee ga.

Ɓerɗe ina ngawa ko boni ko Alla bonni. Formaasiyoŋ bonii e wuro saka e ladde. Gooto e amen fof ina duwoo: "Alla ina waawi maaya hade mum yi'de mo".

Hay duwaade yoo o maay, hade min yi'de mo min njejjitii. Ndeen min naati damal galle, o wi'i min: Padee kam haa mi ara. O naati nder hubbeere, ɓoytaani o yalti, o wi'i min:
-Ngaree nootoyo ɗee!
Gooto e amen fof gite mum ina njalti e hoore, goddol mum ina yoori hay e moɗɗe tuute mum waawa, ina fadi ko ɓuri ummital hulɓinaade so yi'de "Formaasiyoŋ".
O addi min haa e yeeso Ceerno maɓɓe ina wirda: Ceerno tappi junngo mum e leydi, min njooɗii. Almuudo oo yalti yahi. Min ngoni e lemaade to joom darnga "jogori ummoraade hee".
Ndeen o haljitii wirdude o rokki min junngo, gooto fof o naamnii ɗum innde mum, to jeyaa, jinnaaɓe mum,
O waɗtindorii ko Ceerno amen, min kaali ko Bayal gooto o heɓtini e amen o annda ɗum, kono omo anndi wuro mum en e jinnaɓe mum. O nodditi almuudo o, o wi'i ɗum:
-Yahdu e maɓɓe yi'lano ɓe hiraande e ko ɓe cuddi haa subaka.
Min pinii, min njahdii e almuuɗɓe yeloyaade, min ceerndaama gooto e amen fof waddaama e almuudo mawɗo yoo yahdu e mum reena ɗum. Min ceerndaama feere amen fusaama, gooto e amen fof teelɗi, natti wonde e keewal, haɗaama cuusal e pellital. Heddi tan ko gooto e amen ɗo yahri fof kam yejjitaani "Formaasi'oŋ" e bone mum. Hay so min ngartii, gooto e amen fof heɓata ko sara mo waɗda o jooɗoo, haa nde oon ɓaari fof, ɗo ina yaha fof ɓe njahda. Nii woni renndunooɓe laawol ceerndaama.
Hay so ɓe peccaani njooɓaari kam, ɓe nattii jiidude.
Miin noon mo mbaddaa mi oo, no o ɓurdi mi ni doole e darnde, ko noon ndaɗir mi mo to jaŋde. Ko kaŋko hecci mi,

waawi mi, kono noon ko miin daɗi mo ko pucci ndogata. Ko tagi omo reeni mi, kono omo reentiimi, tee kadi o hiiɗaaki mi, hay sinno noon o weltinaani mi noon fof, omo horsini mi kadi no feewi.

Miɗo sikki gilla naat mi jaŋde, ko kaŋko tan gooto nji' mi korsinɗo jaŋde. Almudaagu noon ko huunde muusnde: Sarɗi gadano ko: Korsa alaa, njurum alaa, ko jinnaaɗo foti ittude ɗum e ɓernde mum, alaa ko haali noon Ceerno, walla sanɗa maa almuudo mawɗo…

Ndeen min timminii ɗoon yontere, alaa gabbiiɗo min, Ceerno o wi'i: Yoo min ƴeewane alluuje, min mbaɗta janngude. Min ƴeewanaa alluuje, min njanti e maɓɓe, min ngonti gootum. So Alla noon ngal ɗoo duɗal ina seerti e duɗal amen.

So a yeloyiima, ko nde mbela ɗaa fof ngartataa, ko ko ndañɗaa fof ngaddata, a fi'etaake a ŋuccetaake, dawol kaalis alaa, ko teenol tan woodi. So a teenoyii aɗa waawii fijde. Wahre ngaddu ɗaa fof ina yona, alaa mo jeyi ndee wahre?

Ceerno ko sahaaji njirataa ɗum, Sannɗaaji ngalaa ko baydaaji tan ngoodi. Almuuɗɓe noon dental mum en, ko dental rewɓe, ina keccondira kono ɗum haɗataa ɗum yahdude e fijdude, e haaldude e yeewtitde; huunde fof kadi ina heƴa hakkunde maɓɓe.

Min naatii e duɗal ngal, min ɓooyii e maggal, min nattii miijaade yawtude, alaa ko haali noon hootde. Ko piggal tan e leepte wonnoo, min ceerti heen. Emin ngondi noon e ñoƴƴitel gootel, min ndoŋkii yoo min ceertu e maggel. Ngeel ñoƴƴitel noon ko abbeede, tawa kadi ko formaasi'oŋ abbii min. Kono kadi ngel liɓaani min haa noon fof, ngati e min ngondi e welwelo keso e ndee ɗoo weltaare hesere, e ɓalli ɓuuɓɗi, hay so ngel arii e amen, ko softeende cukaagu e

mbellamma fijirde ñoƴƴata ngel, haa ngel debboya to ɓuri woɗɗude e lowi lowi ngaandi.
So min ndawii teenol, min mbeetata ko fijde, tee alaa fof e fijirde ko min mbaɗataa. Hannde noon fijirde amen ko hesere, fuɗɗi nde ko Bayal. Ko kaŋko wari Formaasiyoŋ, o addi, o wi'i:
-Ngaree koy bone waɗi!
Min en fof min ndogi, min ngari, min mbi'i mo:
Ko woni Bayal?
-O wi'i: Formaasi'oŋ maayii!
-Saɗaani Alla, haawaani bajjo!
-Wooy am yoo! Mi ɓawlii! Mi waasii.
Min mbi' mo: Jaɓru Alla!
Wooda kadi e amen toƴƴuɗo daande, yanta e makko, wona e woyde.
-Heddiiɓe ɓee mbi'a ɓeen: Njaɓree Alla, ko ɗum tagra ɗen.
Almuuɗɓe noon nji'aani Formaasiyoŋ, kono nani golle mum bonɗe, ko waɗatnoo min fof, min kaalanii ɓe, hay ko waɗaani min, min takkii mo; minen e maɓɓe fof, ko min añɓe makko.
Bayal ina woya deƴƴaani, ina ulla e hoore mum leydi, woɗɓe ina sara mum, ina mballa ɗum woyde. Woɗɓe ina mbaajoo.
-Aduna dey ko nii tan! Ɗaccaani moƴƴo saka bonɗo.
-Wooy Formaasi'oŋ am yoo! A yahri cukaagu!
-Kummba Jah Alla!
-Mi ɓawlii yoo! Mi ɓawlii!
Min ngaddii wudere, min muurnii Bayal, Bayal wontii Kummba yumma mum Formaasiyoŋ. Min ngaddi mo haa e les lekki, min njoɗɗini mo ɗoon, min taƴi huunde e amen yoo ngondu e makko, heddiiɓe ɓee yoo njah ɓoggoya jaaɓe e murtooɗo e ɗacce ko min mbaɗi bottaari. So min ngartii wirnoyde mo.

Gooto e almuuɗɓe mawɓe ƴefti kobje waɗi e hoore mum, fiili heen baaji, wi'i:
-Ko min woni Ceerno! Bismillaahi! Ƴeftee ji'aaɗo Alla o!
Bayal fetti daande woni e woyde:
-Feere am boni yoo! Formaasiyoŋ am.
-Kummba Jaɓ Alla.
Ceerno ardii, min ndewii e mum, emin mbeelnii maayɗo. Min njahi haa min mbirnii gite, Ceerno darii yeeƴii e amen, wi'i:
-Njoɗɗinee mo!
Min njoɗɗiniri mo seese. Ɓee ngoni e asde, ɓee ngoni e lootde mo; Ndeen min kaljitii, min njuuli mo e gardagol Ceerno amen keso o. Min ngubbi mo! Ceerno amen sakkiti duwaawu, min nduwii haa min ngasni!
Ceerno hooynii Asamaan haa juuti, wi'i: Joomiraaɗo jooni dey emin koota, emin ɗaldu maa e jiyaaɗo ma! Ko aan haajnoo yoo o ar e aduna hannde o artii. Minen dey min nganndaa ko o waɗ ma, min nganndi ko ko o waɗi min; Min nji'ata mo tan ko dow, aan noon aɗa yi'a mo dow e nder fof. Golle moƴƴe e bonɗe fof ko aan anndi. Ko o gollunoo gaay, ko boni heen e ko moƴƴi heen fof ko aan anndi. Aan noon ko aan yoɓata! Yoo a yoɓ mo ko o gollunoo!
Minen fof min ɓamtidi daaɗe:
-Aamiin, Aamiin!
Ceerno ardii min ndewi e mum, min tiindii to yumma mum Formaasiyoŋ. Sahaa e sahaa fof wooda e amen bi'ɗo: Eskey oo jiyaaɗo Alla ne hootii sahre goonga. Ceerno ina ardii emin ndeƴƴini e makko, miɗo miijo e ɓernde am hol fof no "Ngeddiri" wontirta "Formaasiyoŋ"? Mbele kono Bayal wontiri Yumma makko walla alaa? Hol ko jokkindiri ngeddiri maayndi e Formaasi'oŋ guurɗo?

Mbela ko ko jokkindiri Bayal gorko e yumma debbo walla alaa?
Ɗuum fof e wa'de noon Ngeddiri kam maayii, woyaama, ubbaama, yahii laakara wontaa artu; Mbela Formaasiyoŋ ne wontaa arde? Mbele Bayal ko Ngeddiri tan wari walla warori heen Formaasioŋ?
Hol no Bayal waawiri wonde barɗo jaloowo, kadi wona yumma goyoowo? Ngeddiri ne hol ko waɗi Formaasiyoŋ, walla ko Formaasiyoŋ waɗi ɗum? Saka ina wardee sabu mum!
Emin ngara! Daande yumma mum Formaasiyoŋ ina ɓeydo mawnude; haa min nani; omo wi'a:
-Feere am bonii, mi maayii, mi wontaa waɗtu, mi wontaa waɗtu!
Min mbaɗdi adaa toon, ndeen min ngarii haa min paandiima, min nji'i yumma mum Formaasiyoŋ ina hippii, Formaasiyoŋ ina jiimi e makko ina fi'a.
Ceerno amen yeeyitii min, wi'i:
-Mo woni oo?
Formaasiyoŋ! Gite am ina ngaal aalna gonɗi
-O wi'i: Mate o maayaani?
-Mbi' mi: Mi anndaa nii!
Formaasiyoŋ noddi mi, miin e gondiiɗo amen goɗɗo, min ngari haa min njottiimo, o meltii mi hello; o meltii oon ne hello, o wi'i min:
-Eywa ndewee ɗo yeeso am ɗoo!
O wi'i yumma makko:
-Ummo!
Oon ummii, o abbini ɗum pettal, o wi'i:
-Eywa! Rew e maɓɓe!

O yeeƴcitii e Ceerno amen, tawi gite mum ina koɗi e makko, kono hakkille mum ina woni e maayde (Ngeddiri); o wi'i:
-Miɗo salmina Ceerno mon! Mbi' on mo:
Mi nawtii ɗii bamɗi coɓɗi!

MEERDE ALOOR

Boolo Molel ko kaawis mo haawaani bajjo bebbo e gorko, wolla mbi'aa gorko e debbo, alaa ko haawnii heen. Ko o gooto baaba makko e yumma makko, mi ƴeesi tan nji' mi omo ayna baali, sefre baali mawnde, nde jawɗi jolooji, damɗi peewɗi. O dawdata ko e jammbere e loŋdu, o fiilotoo ko tagga no gorko nii, ko o peyƴoowo moolanaaɗo, hay paynirki omo jogii; min mbi'ata ɗum ko paynirkel Boolo, omo ƴaroo, omo waɗa beeyni, omo hirsa, omo jaggee, o rokka. Ina famɗi ko o yahdata e aynaaɓe, o heewi yahde tan ko baŋŋe makko. To tawɗaa mo fof, tawata ko omo wuuɗa, wolla wayla, maa omo ñaaña. Ɗo aynaaɓe kulata fof omo yottoo ɗoon. So o jofii ko kaŋko ɓirata, daaƴata, afata. So o haljitii o ƴeɓta baylol makko o wona e waylude, o heewi ɗum waɗde ko tawa baaba makko alaa ɗoon, ngati oon huunde fof ina jaɓani mo ko wonaa ɗuum.
Alla aññi mo tan ko geɗe rewɓe, ko ɗum tagi ko baaba makko tan o fasnii; omo heppa ko o hirtotoo tawa o dariima dingiral. Ina saɗi gadotooɗo mo arde. So o yottiima ko to surgaaji ngoni tan o wonata.
Ko cette, taw, suuɗosuuɗoondu tan woni fijirde makko. O sippira e ɓe, o terondira e ɓe, o tinaani ɓeen ko worɓe, ɓeen ne tinaani ko o debbo.

So fijirde nde yahii haa naywii, sagataaɓe e boomi ndentii, gooto fof teeldii e mo yiɗi kaŋko o ƴeewata ko suka debbo o teelda e mum. Sukiraaɓe makko ina keewi limotaako. So jamma jenngi, o naatata ko e wuro, o waala udditde cuuɗi. Heen sahaaji hay e gure saraaji ɗee omo yaha heen kaŋko tan gooto, so wonaa mbeelu makko tawa alaa mbo o wondi.
Ñalaaɗe makko ko kewɗe limtotaako, kesi makko ko ko kaɗi kiiɗɗi makko haaleede.
-Boolo kay ko gorkati debbati!
-Oo kay ko gorkati tan debbati alaa heen!
-So a yiɗii mbi'aa noon! A nanii kadi ko o waɗi koo?
-Haal tan, o kay seerataa e waɗde! Yerel Aali o tawi ɗum ko suudu Jooɗɗo, ɗum ne ko kam adii mo, o wi'i ɗum maa yaltu, ɓe ndewondiri heen haa ɓe kaɓi, o yaltini laɓi o fi'i ɗum e reedu. Haalande ladde, mi haalanaani ma hay e tektekol waalaani ladde!
-Woto haal ko boni!
-Min wi' maa noon!
-Omo wuuri?
-O rimndaama e ngaari, o nawaama sahre, so o daɗi dey tawa ko juutɗo balɗe.
-Ii jam! Aan dey Jooɗɗo hoɗi ko Beelel gawdi, ko nawi mo haa toon kadi?
Wonaa mi wi'iima ko gorkati tan debbati alaa heen.
Lewru haa yahdi e naange, min ngonaani e jam, kulol ina heɓindii min baŋ yoo baŋ. Wuro amen darii ko e laawol mobilaaji, so mobel diirii, noppi ko dariiɗi, sagataaɓe naata e ladde, rewɓe ƴera ngona e sooynaade, mawɓe ndaroo ngona e duwaade:
-Yoo Alla daɗndu en e bone laamu!

So Oto wirtiima daraaki, sukaaɓe ndewa heen ina ndoga, so yahii haa ɓooyii, sagataaɓe ngona e artirde gooto gooto...
E oon sahaa ɓuri añeede e wuro amen ngoo fof ko diiraali mobel, walla ko nanndi heen.
Alla waɗi e oon sahaa kala oto birtiiɗo ɗoon ko jawtoowo, haa waɗi sahaa gooto mobel ina ara ina usta, yimɓe mbaddi:
-Hee hee mbar ɗum ko jam?
Punndi makko ruuki jokkondiri e punndi sagataaɓe, rewɓe pawi juuɗe e ko'e ngoni e woyde, mawɓe ndarii ina ƴera, sukaaɓe mbaɗi takapaacol tiindi e makko, mawɓe ellee jullaaje, hay gooto ɓosaani ɗo wonnoo. Beeli njowli e galle Boolo en, o joofi ko galle Yerel en …
Ndeen mobel o joofii, baaba mum Yerel jippii ina wondi e worɓe ɗiɗo woɗɓe; worɓe e rewɓe mooytorii seeɗa seeɗa ina ngara, garɗo salmini fof wi'ee yoo jooɗo. Worɓe ɗiɗo ɓe heen gooto ko mawɗo mo wahre mawnde, keddiiɗo o ko suka. Gooto e maɓɓe fof ina waɗi laafa mboɗeewa.
Mawɗo o ɓami konngol wi'i:
-Minen ko kumaandaŋ neli min gaay.
O wi'i omo anndi ɗo debbo waɗata golle bayɗe nii, tawata worɓe kam haala mum en haalotaako. Kaŋko noon, o salotaako "Maslahaa" kono noon hakke laamu kam, o waawaa ɗum yeebaade. Ɗum noon laamu ina fawi on kolce ɗiɗi e ndammiri sappo, on nanii! Gooto fof dimmbini hoore, o woni e wi'de e ɓernde mum: Ɗum kay ko jam tan! Ɗum ɗoo e ɓaawo janngo yoo taw ɗi ngari haa e junngo makko! O joofni konngol o haftii, o hocci laafa makko, suka oo rewi e makko ɓe njolti e oto maɓɓe ɓe kooti...

Wuro ngoo ina heppa ko ɓe nduŋtotoo, tawi naamne maɓɓe toɓii njooriima e dow baaba mum Yerel haa o waɗti ruuɗaade naamnde.

-No Yerel waɗi?

-Ko mawɗum!

-Kori wonaa mawɗum baalwaalo?

-O waɗti immaade dey omo jooɗoo, tee ɗoo e balɗe maa mi rutto toon ina waawi min ngarda.

E nder jeewte maɓɓe e naamne maɓɓe min mbaawii heen hoccude (Minen sukaaɓe) konngi ɗiɗi kesi (Jilbeer) e (Oppeer). So min njaltii wuro emin teenoya, min mbaɗa taaɓe mawɗe, min mbi'a ko taaɓe Jilbeer, so min kelii leggal min mbi'a ko Oppeer. So tawi noon ko nawdi Jilbeer e taaɓe, walla ko nawdi Oppeer e kelgol leɗɗe naamno Cukaagu.

Wuro amen, wolla mbi'a gurel amen, ina faaɗi diwataa weddande junngo, kono engel yaaji alaa fof ko heƴataa e maggel, alaa fof kadi ko kewataa e maggel. Kono kala ko kewi e maggel haalete deƴƴetaake, kono kadi hippete yaltataangel. Bone fof ina waɗee, kono ko maslahaa ardinaa goonga e sariya fof...

So huunde kewii e maggel duppitortoo ko no lew lewndu duppitortoo e nder ñoomre nih, mawɓe e sukaaɓe fof tindat, alaa fof ɗo heddotoo. Kono kadi ina weeɓi ñippude no feetere nii.

E wuro ngoo so a teyii mbi'a ko kabaaru findinta gertooɗe, sulmata sukaaɓe, hejjinta ƴoogooɓe...

Takko Gomel hoccii loongel mum yejjitii tekkere mum sabu Alla e keñaaru, ina tep tepini yahde, ina fergitoo yahde, hade wooɗde gadoyiiɗo ɗum ɓulli, adoo mo hafrude oo kabaaru mo "Jaɗɗaas". Kuro Gawdel ina ummitii ɓulli ina roondi

tumbugel mum dalƴi yahde, ina ɗojja, ina otta, ina haaktoo yahde, haa o waddi e Takko Gomel reŋku.
-Mo woni oo?
-Miin Kuro!
-Rooto! Kaa haala heƴataa e darnde!
-Mi siwaa tawo hay juulde dey.
-Hannde kay njuulu alaa.
Kuro rootii tumbugel mum ina faawaa ina siñña, ina ɓiirta toɓɓitam.
-Giƴi am jooɗo! haala heƴata ko e jooɗnde. Takko ina yuurnoo les ɗo jooɗii, Kuro heɓi sera makko ɓappinii, forti koyɗe fawi junngo e haanawere, dekki noppi woni e heɗaade.
-Hannde tigi Bolo joofnii!
Subaka jam, subaka faatimata binta e baaba mum!
-Ko o waɗi kadi
Takko fooɗi paalel mum simme yoŋki, sakki newre mum deŋki ngel, waɗi peɗeeli mum ɗiɗi jubbi heen looñii. Kuro toƴƴi mo yitere haalaani, kono o faamii ko nde ñaagunde, o itti ko heddinoo e newre makko ko, o weeɗi ɗum, heɓɓii meɓɓii. Ɗiggii ɗiggaani tawi Takko ɓalƴii simmannde mum, waɗi baŋŋe e faɗo ubbi nde. O ɓamti gite makko, o foti e kuro ina itti alɓannde e aɓɓugo nano ina faytini ñaamo, heli mo yitere yoo o jokku.
-Ñaw, ngol kam o hawrii e hono makko!
Kuro heñii ɓalƴi caggal mum, heɓɓitii wi'i:
-Mo woni oon kadi?
-Baydi kaarɗo!
-Ii jam yoo! Ko aaldi mo kadi e oon mo wi'ataa waɗataa, kadi ina wondi e joom suudu mum.

-Oon dey joftu haŋki jamma tawi jenngii, tawi mo nder suudu mum wi'i: yoo o yaltu o salii. Kam ne waɗi e makko jaasi, ɓe coppondiri haa ladde wi'i: Yay.
-Mbar kadi o gaañaani oon ne?
-Oon kam ɓuri mo saleede njamndi.
-Hol debbo ne yahde jamma, saka ina haɓee e cuuɗi.
-Mo wi' maa ko debbo? Oo kuɗaaɗo kuddi liingel ñolngel kay, hay gooto anndaa ko o woni. Ñawu, waɗde njubbon makko pefitiima, koyel makko fof ɓoriima.
Kuro haftii wi'i Takko Gomel:
-Ronndam kaa haala maa loowanee!
-Yaɓɓu haa njahen! Ɗam mbaaldu mi ɗam ina waawi mi jogaade haa kikiiɗe.
Takko Gomel ko jaaynoowo kabaaru moolanteeɗo, ko haɓraa mo fof yoo won jam. So o nanii goɗɗo adiima mo haɓrude, o yanat paawngal. So wonaa o nan kabaaru goɗɗo, o ɗiftataa. Tabalde ina moolanoo mo Alla. Kala ɗo njah ɗaa e wuro ngo, Boolo ina ɗoon, golwole makko, nde haŋki, maa nde hannde won heen jaŋteteeɗe, ko o kuɓɓuɗo wuro e ladde.
Minen sukaaɓe emin kuli mo, emin njooɗaa mo. Debbo cuknotooɗo rewɓe, pi'oowo worɓe gaynaako mo ladde sukkanaani, gummotooɗo jamma mo ɓuuccam fowru hulɓinaani. Debbo surga memmbotooɗo mbalndi boomi e seemeɗɓe, mo hulaani joom galle jinnaaɗo, ndaw ko haawnii!!!
Aduna fof ina haala ko haɗi oo ɓiɗɗo safreede. So baaba makko haalanaama, wi'a: Ndeen holi gaynanoowo mi?
So neene makko haalanaama, wi'a: Sinno ko sago kay yitere woyataa.

Nde pottu mi e Boolo fof mi daroto, mi wona e ƴeewde mo, miɗo yi'loo to ngoraagu nguu woni.
Mboomri timmundi cafndi, ndi ŋarɗaani haa noon fof, ƴoole dariiɗe, balabe jaajɗe, gite ɓutte daneeje, mafre mawnde, daande raɓɓere yaajnde, sawtawol diirngol ngol heɓaani sawtawol gorko, keñiiɗo daañaa. Mi ƴeewa, mi ƴeewtindoo, alaa ko nji'at mi e makko ko woni gorko, so wonaa sawto o, e jaɓɓal ngal, mi wi'a e ɓernde am: Haaniino tawa miɗo waawi yi'de hakkunde buhe maaɗa haa mi laaɓtindo, kono ɗum wonataa. Heen sahaaji mi wi'a: Maa taw ko ɓolol makko ngol jokkondiri mo e worɓe, ngati wonaa cakka e daande; wona jawe e juuɗe e koyɗe, wonaa doɓɓe e noppi, wonaa pegge e peɗeeli, alaa ko haali noon nadere…
Takko Gomel takkitiima e mbalndi mum, ɗojji fotde ko o fotnoo juulde, ŋaaɓlii fotde ko fotnoo wirdude, haftiima weñtondiri nano e ñaamo, wuurii ndippu, ina duudaa simme e kabaaru fof, yaaɓanii cukkel Kuro Gawdel famɗa simme, heewa ñamaale e kabaruuji, ina ŋoyɓinii daande duɗal ina itoo ina wirda, ina lawƴi lawƴina gite baŋ yoo baŋ mbele ina daña mo ñohi. Alla yeɗiima Takko Gomel wela nofel ɓooda kunungel …
-Giƴi am! A wirdat? Takko ina jooɗoo Kuro Gawdel suuti kurus mum dow ina nanngi e yabere.
-Hol to simme maa woni?
-Takko yeeƴii caggal mum, joofii les mbalndi. Takko ɓafi haa ɓadtii mbalndi ndi, sorni junngo mum les, fooɗi paalel simme ngel, hooynii dow yuppi ko heddino e maggel, woni e alɓaade. Kuro giddi haa dow wi'i:
-Ko kal simmeyal tan keddorinoo mi!
-Mate a wonaa birdatnooɗo?

–Ko nannginii kam e wirdu, simme am ina gasi.

Kuro Gawdel noon alaa ko o fotndi simme so wonaa ñohre e kabaaru. Ɗii ɗoo tati fof omo duudee ɗum en duudo waroowo. Takko Gomel ne kay jaasaani mo e ɗee ɗoo geɗe tati.

–Jooni dey ngori joggu! Takko Gomel wi'i noon, caggal nde ɓalƴi wuufre mum e daande duɗal. Kuro jawlii paalel ngel e junngo makko.

–Jooni kay tawde a bonnii wirdu am, simme am a gasnii, joggu miɗo heɗii!

Takko wi'i:

–Capanɗe jeetati e ɗiɗi e oo ɗo ndunngu toɓɗo hikka, kono mi meeɗa nande ko nan mi koo hannde.

–Haal jam! Ko woni, haɓrataa jam?

–A meeɗii nande gorko ƴami gorko?

Kuro foofi doole, wi'i:

–Haa hoore am! Tawi a ɗeɓii kam warde.

Ɓoggi ɓernde am fof taƴi, alaa fof ko heddii e am yoo bone rew on, aan e Boolo ko kewnoowo, oo ko kabroowo.

–Ii jam yoo! Mate a nanii o bone bonɗo?

–Aan ɓuri anndude huunde kewataa ɗoo, tawa mi tinaani, saka noon e ndee uumaamalde!

–Boolo tinii ne?

–Ɗoo kam ko kumpa am so Alla! Hol cuusɗo haalande mo gorko hono makko ina ƴama mo?

–Geɗaa kam mbaar ina ƴoƴi? No rewɓe mbayi heewde e ngoo wuro fof nii, alaa fof mo yi'ata heen, so wonaa oo gorkati debbati!

–O kay ko gorkati tan debbati alaa heen.

–Jinnaaɓe makko tinii?

-Ko haɗata?

-Wonaa ko neene makko ari!

-Alla dey holli en ɗoo ko en meeɗaa yi'de.

Takko taƴi konngol Kuro, wi'i:

-Maa taw kay a tinii yerel artii?

-Alaa an ne! Mande?

Kuro sakki mo gite les, wi'i e ɓernde mum: Maa taw kay wonaa ɗuum addu maa, aɗa gasna simmeyal am.

Aɗa anndi fenaande e ñohre, miin heccu maa heen, saka noon ko kewi e ngoo ɗoo.

-Haŋki jamma!

-O sellii?

-Cikkataa ko wonaa kaŋko wonnoo!

-Kooni ko neɗɗo haawnii! So a yi'ii oo ɓiɗɗo ñande heen, a nawtat laamu to Alla, nganndaa mo loppi guuroowo e wowru wuurat tan.

-So a yiɗii kadi miɗo jogii kabaaru goɗɗo!

Aan e kabaruuji maa fof simmeyal am kal ɓuratnoo ɗum, ñande maayɗaa fof hay sinno neɗɗo nokkaani jayngol maa huɓɓire,

-Hol oon kadi

-Mbe'oñ Daadel majjunoo koñ hikka!

-Eey noon!!!

-Ndeke noon ko kaŋko wujjunoo koñ!

-Hol to o waɗi kon?

-O hirsu koñ!

-Kaŋko tan gooto?

-Hol mo renndeta ɗum?

Takko Gomel ummii fiɗɗi caggal mum, wi'i: Giƴi am! Mi hootii! Aan hay gooto waawaa fenande ma.

Kuro Gawdel weddii mo daande, tawi o yaltii cukkel ngel.
-So aɗa addana mi kabaaru, woto fadat haa gertooɗe njogga. E nder ɗii ɗoo kabaruuji tati, ko ɗiɗi coklini heen wuro ngoo, minen sukaaɓe ko kabaaru gooto tan soklinii min heen. So gartugol Yerel. Min padaani haa mawɓe ngarta salminde, tawi min mbaɗdii adaa galle maɓɓe, ɓee ina ngara salminde, ɓe ina koota. Min keɓi ɗoon e min keɗoo, garɗo fof min mbi'a:
Jooni o naamnoo "JILBEER", wolla "OPPEER". Ummiiɗo fof kadi min mbi'a:
So Yerel ina haala min ngona e ñummbondirde jooni o haala. Yerel innaani hay gooto e maɓɓe. Kono min cooyaani, o addanii min konnguli ɗiɗi kesi ALOOR-MEERDE.
Ndeen min kootii, so a haaldii e mawɗo, mbi'aa ɗum: "Aloor", so a haaldii e giƴe, walla miñe, mbi'aa ɗum: "Meerde". So a sekanii ɗum mbi'aa ɗum kañnji fof "Aloor Meerde".
E min keppa ko jamma arata, walla ko oornooɓe njoftata. Ɓuri min himmude e maɓɓe fof ko "Gorko ƴamaaɗo o".
Wonaa minen ne tan cokli mo, hay mawɓe rewɓe heen e worɓe fof ina cokliri ɗum.
Ngati gooto fof ina yiɗi anndude ɗo ɗum jogori joofde, ɓe ina njiɗi anndude so o nanii kabaaru o, no o jogori waɗde. Wuro ngoo fof no woorunoo, gooto fof ina reentoo hade o nande kabaaru oo e hunnduko mum. Kono kadi hay gooto waawaa deƴƴude ɗum.
-So o nanii ɗum, o taƴat daande Geɗaa.
-Mate ma o nan nii? Hol cuusɗo mo ɗum nantin, so wonaa daɓɓo balɗe?
-Maa o nan dey tawde ina haalee deƴƴaaka.
-Ñande o nani ɗum, bone ñalla waala!

-Miin dey mi deyƴi hade naneede e ɗemngal am.
-Ko am koo kay ko muɓɓiiko!
Boolo woownoo so joftii, ɓirii jitnii, dogana dingiral ina sippira e surgaaji. So boomi puɗɗiima arde faloo ɗum en, wonaa e heeflaade ɗum en.
Gargol makko e dingiral ngal waɗti wajjondirde. O jooɗoo fotde balɗe ɗiɗi tawa o araani. So o ari o ɓooyataa o hoota, ŋadaŋada makko e surgaaji ustiima, o nattii heeflaade boomi. Dingiral ngal fof hattiima mo haa arti noon e minen sukaaɓe. Nde wonnoo Boolo ko gaynaako kat pat, yi'de mo jamma ɓuri newaade e yi'de mo ñalawma, yanti heen koyɗe makko peddii e dingiral hee. Kabaruuji makko mbaɗti iwrude min tan ko e aynaaɓe walla e hoddiiɓe makko. So yahii haa hiirde jenngii, gargol makko ɗamtinaama, boomi e surgaaji laamtondirii, deeyooji carondirii, coppule keewii. Boomi ɗi conngaaki e surgaaji hono mum en, kawritii, mbaɗtii hiirde woɗnde, min takkoo ɗum en e min keɗoo kabaruuji. Ko ndeen lahal ñohre jooɗɗintee, mbeɗu fenaande hippitee. Jooni e oo ɗoo sahaa pawdi ɓurndi safde ko Boolo, gooto fof ina nokka heen, hay sinno nde nokki fof maa yeeƴo.
-Hanki mi fotti e Boolo ina waɗi cakka e daande.
-Hee! Hee! Hee! Hee!
-Woto njeddee mo! Min hoore am mi yi'ii mo haŋki omo yerwoo lacciri.
-Wooroo! Ko ɗum woni fustannde.
-Miin, mi wi'ataa ko goɗɗo wi'i, ko miin yi'ri yi'tere am, omo wondi e Geɗaa eɓe mbaɗda toggi.
-Hee! Hee! Hee! Hee!
-Hay minen, min ndiwi haa dow, min ngoni e wullude:
-Hee! Hee! Hee! Hee!

Ko noon min ngoorata haa jamma ndaara weetde, kaalɗo fof min njedda ɗum, so deƴƴii min keɗoo goɗɗo. So sekii min mbi'a ɗum Meerde Aloor.
Ñande fof e Alla, kabaruuji kesi jowitiiɗi e ndewaagu Boolo ina ngara e amen.
-Mi nanii o ñalli haŋki ko tufaade.
-Woto njedde mo, o wi'i ko o nanɗo.
-Min kam ko mi ji'ɗo, hannde mi tawii omo una hiraande maɓɓe.
-Nde ko fenaande «Aakiiru jamaan».
-Woto njeddee kam ko nji' mi!
Sawru jaŋde arii, wuubiima, feriima ko ɓuri heewde e sukaaɓe feroriima mi heen, min ɗanniima, min ngoɗɗoyii, dille dingiral e kabaruuji wuro fof min mbayniima. Alaa ko min nawori so wonaa Jilbeer, Oppeer, Meerde, Aloor.
Almudaagu ko goɗɗum ko kulol e joote, ko heege e ɓitteende. Hay ɗii ɗo konngi woppiraani min, alaa ko haali ko heddii.
Wuro woɗɗii, dumunna ina ɓeydoo yahde ina juuta, teskuyaaji ina cortoroo seeɗa, seeɗa, goɗɗi kesi ɗi njokkondiraani e kiiɗɗi ɗii ina naata. Hay ɗiin alaa e majji fof ko iwrata min wuro, walla hay so kabaaru woodi min iwrude wuro, filmo keso, walla Akteer keso ɗaccataa ɗum deeƴde e ko'e amen.
Ko ɗuum waɗi gooto fof kurus teskuyaaji gonnooɗo e ngaandi, ñaaƴe mum fof ngoociima, hay yabere Boolo woocodiima heen. Duuɓi jeetati min kootaani, kewu mo sinemaa kewnaani fof min kaajaaka. Hakkille am woni tan ko e Ceerno e wahre mum, so ɗum alaa ko Akteer e silaama

mum, caggal ɗuum ko Alluwal, pot, njelaari, dawol, casol, loocol…
Alla waɗi e hitaande jeenaɓiire ndañmi juultoyde, tee miɗo jogii heen weltaare mawnde, ngati e ndeen hitaande, ko miin tan gooto dañi juultoyde. Miɗo jogii heppeende mawnde nde njottotoo mi wuro amen, ngati e oon sahaa wonde almuudo ina muusi e ladde, kono ina weli e wuro. Ndeen tawi Arduwaas ardaaki alluwal, keree rufaani dahaa, bursi fettaani pot, Baal balaani dingiral. So a arti aɗa salminee, so a dursitiima aɗa rokkee, boomi e diwɓe ina pooɗano maa ko a korsuɗo puukanteeɗo, jiɗaaɗo jeewtoyteeɗo… Miɗo wondi kadi e softeende habrude kala ko nji' mi, maa mi haal ko woodi e ko woodaani fof alaa jeddoowo.
Ñande njottiimi wuro amen mi fadaani haa weeta, jamma mum tan njah mi dingiral, geɗe fof ko bayliiɗe. Duuɓi jeetati ndeke ngonaa seeɗa e nguurndam wuro, saka e nguurndam neɗɗo.
Ko heewi e ɓe nganndunoo mi ƴeeŋi dingiral haa teeŋti noon e rewɓe, ko haralde woɗnde naati dingiral, ko kamɓe ngoni kewɓe (jolɓe) jooni.
Ɓeen noon ko hakkunde fedde am dow tan giƴiraaɓe amen e huunde seeɗa e miñiraaɓe amen. Hay dingiral ngal iwii ɗo wonnoo.
Miɗo jooɗii e dow leɗɗal, boomi e sagataaɓe ina mbatii mi, naamne ina toɓa e dow hoore am, miɗo jaaboo ko nganndu mi e ko mi annda fof,
–Janngoyde ina weli?
–Ina weli welaani!
–Ko mbaɗataa toon?
–Min njaŋngat.

- Ɗuum tan?
–Walla min ndawa, walla min njeloyoo.
–Ko woni yelaade ne?
–A yahat liggano ɗaa neɗɗo yoɓ maa
–Ko mbaɗoton ɗuum?
–Ndokkaa ɗum Ceerno!
–Fof, Fof?
–Alaa ko heen huunde tan.
–Ko mbaɗoton ko heddii koo?
–Min cooda heen ko min ñaami, ko heddii ko min naatira ɗum sinemaa.
–Ko woni sinemaa ne?
Ko ɗoon poofat mi doole, mi wona e rentinde miijo am, ko njiɗ mi naamneede fof, ko sinemaa ɓuri. Wuro ngoo fof no wooruunoo alaa heen fof meeɗɗo nande sinemaa, saka yi'de ɗum. Ko ɗoon laaɓaami so mi haalii alaa jeddoowo.
–Sinemaa ko filmu!
–Hay dara min paamaani! Ko woni filmu ne?
–Filmu ko Akteer!
–A ɓeydiima majjinde min, ko woni Akteer ne?
Ɗoon noon, mi ɓeyda faarnaade, mi fooɗta fayiida, mi ɓeydoo takkaade e boomi.
–Akteer ko galaajateer.
–En mbooraama ko ɗe inɗe ngoni.
- Ɗum on paamataa ɗum!
–Eey haalan min ko woni Galaajateer.
–Galaajateer ko jaambaaro joom laɓi, walla silaama, walla fetel, ina yahra koyɗe, kono ko ɓuri heewde jogotoo ko puccu ina haɓa e banndiiji wara ɗum en, walla fi'a ɗum haa ndoga. Omo waawi haɓde e wuro ngoo fof o foola ɗum.

-Eey ko jooni min paami ko woni Sinemaa.
-Oɗon nganndi Kinkon?
-Ko anndinta min?
-Kinkon ko joom doole ina haɓa e wuro fof, o ƴettata ko huɓeere o liɓa ɗum e huɓeere wonde, omo juuwa e maaje, omo diwa caaɗli, jayngol sumataa mo, ndi'am yoolataa mo, o jaggirta rawaandu ladde kono nanngirtaa gertogal nii…
Miin noon so miɗo yeewtana yimɓe Sinemaa, mi lummboto e fenaande, mi juuwa e fepindaare, miɗo renndina filmuuji tati, mi waɗta ɗum filmu gooto, walla mi ƴeɓta aakteruuji joyi mi waɗta ɗum en Akteer gooto, walla mi fenta filmu e Akteer mum fof;
Miɗo wara akteer ɗo maayaano, walla mi wuurtina ɗum ɗo maaynoo…
Subaka gooto miɗo jooɗii sera neene am ina fawi summalle e dow hofru mum ina yoŋka, miɗo naamnoo ɗum.
-To Takko Gomel woni?
-Eey! Neene am, yoo en ɓooyii sakkanaade mo e duwanaade mo.
-Kuro Gawdel ne?
-Ko lebbi tati ɓe ndaɗondiri neene.
-Hoto Ciiwri am woni?
-Baaba maa yeeyi ɗum gila hitaande njanngoy ɗaa!
-Hoto wuuwaane?
-Yeedo nawii ɗum!
Ko adii nde ƴettitat mi konngol, tawi debbo dariima e damal Suudu salmini, naati rokki mi junngo, jooɗii sara neene am, weeɗi ɗum junngo, waaɓti ɓiɗngel mum woni e muyninde.
O woni e salmondirde e neene am.
-No koɗo mon waɗi? Mbar o jaaƴiima?

-Ko mawɗum! O jaaƴiima!
Neene am yeeƴtii e am, wi'i:
-Demmba salmin denɗe "Meerde Aloor" o woni e jalde.
-Nde innde o anndiraa kam ɗum tawo.
Neene am heɓɓitii wi'i:
-Waɗde ɗum noon: Ko Boolo.
Ɗum kam waawata wonde Boolo, sagata debbo, walla mbi'aa gorko tan, huunde fof miɗo waawi jaɓde ko wonaa ɗum, ɓamtu mi gite am, gite amen potti, o turii o woni e moosde, tuggi teppere makko haa heɓi jubbol alaa ko yitere am acci.
Ndaw ko haawnii, hol fof no gorko waylortoo wonta debbo, saka haa jibina waɗta muyninde! Ɗum ko Boolo walla ko koyɗol? Liɓatnooɗoo yaas diwoowo galleeji, liɓa caaleeje.
Ɗum waawaa wonde!!!
Ɗum ɗoo fof kadi yonaani mi, nduttii mi kadi, ƴeewtindii mi mo no feewi, e ngol ɗoon ƴeewtindagol hay cegeneeji makko mi woppaani, cukayel ngel ina muyna, toni mum ina ngooltoo kosam omo ƴeewa ngel yitere yummiraaɗo mo meeɗaa dañde, kaŋko fof no o woorunoo ko o ndewaagu mehu, omo moorii balamiinaaji, omo waɗi cakka e daande, omo seŋi jawe juuɗe e koyɗe, omo waɗi doɓɓe e ŋeñemaaje, hay suume omo waɗi. Ko haaletenoo e makko min njedda fof ina tabiti e makko. Nde gite amen potti fof o ñippa gite makko.
Ƴeewee Boolo mo ñippantaano gite hay mbaroodi, waɗtii ñippande yimɓe gite. Miijooji ina ngarda e am baŋeeji fof, miɗo miijoo, miɗo yedda, miɗo yi'a, miɗo gooŋɗina.
Boolo fadaani haa mi haljita, ummii darii wi'i:
-Ñallen e jam!
-E Meerde! A ñallantaa min?
-Mbah nii! Haa goɗngol!

O rokki mi junngo, o yalti, ndewnumoo mi gite haa o woɗɗoyi, sinno ko sago am tawa miɗo waawi yi'de fof fof, mbela ɓernde am ina deeƴa no ɓernde Ibraahiima deeƴirnoo.

Neene am wi'i mi:

-A yi'ii dey no Alla waɗata!

-Neene! Mbi' ɗaa oo ko Boolo?

-Alla ko itta waɗta!

-Holi sabaabu aɗa wi'a mo: Meerde Aloor?

-Hol ko mbi'anton Meerde Aloor?

-Ko seknii!

-Ko haawnii!

-O haawnaaki?

Ndeƴƴu mi haa juuti, mi tinaani nii no mbi'ru mi: Meerde Aloor.

Le livre “Ɗam Nguurndam” nous a donné une bonne partie de la culture peul. Qui est basé sur la vie des mendiants et surtout sur la vie privée dans l’association. Ce livre a égalment montré l’évolution des mots étrangers dans une association, ce que nous appelons “emprunté”.

Deftere «Ɗam Nguurndam» rokkii en feccere e nguurndam Pulaagu, kadi e ko fa’ti e nguurndam almuudɓe belɗam kadi tiiɗɗam, kala kadi ko fa’ti e pergitanɗe e nder koɗanɗe. Nde hollii’en kadi no konnguli kesi, ɗi ɗemɗe janane carortoo e nder renndo – ɗuum woni kesam – hesaagu.